Śrī Śrī Bhāvanā-sāra-saṅgrahaḥ

Niśānta-līlā and Prātar-līlā

Compiled by Śrī Śrī Siddha Kṛṣṇadāsa Tātapāda

(1)

ajñāna-timirāndhasya
jñānāñjana-śalākayā
cakṣur unmīlitaṁ yena
tasmai śrī-gurave namaḥ

(2)

siṁha-skandhaṁ madhura-madhura-smera-gaṇḍa-sthalāntaṁ
durvijñeyojjvala-rasa-mayāścarya-nānā-vikāram
vibhrat kāntiṁ vikaca-kanakāmbhoja-garbhābhirāmām
ekībhūtam vapur avatu vo rādhayā mādhavasya
(Caitanya-candrāmṛtam 13)

(3)

śoṇa-snigdhāṅguli-dala-kulaṁ jāta-rāgaṁ parāgaiḥ
śrī-rādhāyāḥ stana-mukulayoḥ kuṅkuma-kṣoda-rūpaiḥ
bhakta-śraddhā-madhu-nakha-mahaḥ-puñja-kiñjalka-jālaṁ
jaṅghānālaṁ caraṇa-kamalaṁ pātu naḥ pūtanāreḥ
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 1.2)

(4)

bhakti-rasāmṛta-sindhau
carataḥ paribhūta-kāla-jāla-bhiyaḥ
bhakta-makarān aśīlita-
mukti-nadīkān namasyāmi
(Bhakti-rasāmṛta-sindhu 1.1.4)

śrī Gauracandra

(5)

prage śrīvāsasya dvija-kula-ravair niṣku avare
śruti-dhvāna-prakhyaiḥ sapadi gata-nidraṁ pulakitam
hareḥ pārśve rādhā-sthitim anubhavantaṁ nayana-jair
jalaiḥ saṁsiktāṅgaṁ vara-kanaka-gauram bhaja manaḥ

(6)

mūla-sūtra

rātryante trasta-vṛnderita-bahu-viravair bodhitau kīra-śārī-
padyair hṛdyair ahṛdyair api sukha-śayanād utthitau tau sakhībhi'ḥ
dṛṣṭau hṛṣṭau tadātvodita-rati-lalitau kakkha ī-gīḥ saśaṅkau
rādhā-kṛṣṇau satṛṣṇāv api nija-nija-dhāmny āpta-talpau smarāmi
(Govinda-līlāmṛtam 1.10)

(7)

pratisva-sevāvasara-prabodhitā-
sadātanābhyāsa-juṣo'tha kiṅkarīḥ
nidraiva rātry antam avetya tā jahau
saiva svayaṁ jāgarayāñ cakāra kim?O
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.4)

(8)

utthāya talpāc cakitekṣaṇāḥ kṣaṇān
duhānayor nāgara-cakravartinoḥ
svāpaṁ rahaḥ-svāpam abhaṅgam aṅganā
ālakṣya tūṣṇīm adhiśayam āsata
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.5)

(9)

papracchur anyonyam imā mimānayā
rasaṁ parīhāsa-bhṛtaṁ sajṛmbhayā
girā cirāj jāgara-mūḍha-ghūrṇana-
sva-svākṣi-bhṛṅgī-tati-līḍha-vakṣasaḥK
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.6)

(10)

niśānta-sevocita-mālya-vīṭikā-
kṛtyātta-cittā atha kācid āha tāḥ
anaṅga-baddhāṅga-yuva-dvayocchalat-
saurabhya-saulabhyavatī rasoccalā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.7)

(11)

jānīta jālādhva-gatāsya-padmāḥ
sadmāntarālyaḥ sva-dṛśaḥ prahitya
kāntau nitāntātanu-lāsya-cuñcu
dhinoti suptiḥ parirabhya kīdṛk?□□□C
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.8)

(12)

itas tato nyasta-maṇi-pradīpān-
aphulla-nīlotpala-campakābhān
vidhatta etau sva-mayūkha-vṛndair
anāvṛtair maṇḍana-mālya-celaiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.9)

(13)

sa kṛṣṇa-meghaḥ sthira-cañcalālī-
vṛto'timādhurya-rasair amūḥ kim?
āsnāpayat svārhaṇa-kṛtya-vṛttāḥ
pratyarhaṇenādita eva dhinvan□□□Ṇ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.15)

(14)

tāmbūla-mālā-vividhānulepair
aṅgāra-dhānyāguruvaiś ca dhūpaiḥ
kālocitais taiḥ pratipādyamānaiḥ
kati-kṣaṇāṁs tā gamayāṁ babhūvuḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.16)

(15)

prabhañjano rañjayituṁ nikuñja-
rājau vyarājiṣṭa mudā tadānīm
manye prabudhya ślatha-durbalāṅgo
drutaṁ prayātuṁ na-tarāṁ śaśāka
(Kṛṣṇa-bhā□vanāmṛtam 1.17)

(16)

yā vṛkṣa-vallyo vyakasaṁs tadaiva tāś
cumbaṁs tadāmoda-bharair diśo daśa
prasāritaiḥ śvāsapatha-praveś□□□`itair
bhṛṅgāvalīr jāgarayāñ cakāra saḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.18)

(17)

tad-guñjitai rañjita-susvarair bhṛśaṁ
prabudhya vṛndā'tha vilokya sarvataḥ
svanāthayor jāgaraṇe patatriṇo
nyayuṅkta kāla-jñatayā rayād iyam

(18)

āsan yad-arthaṁ prathamaṁ dvijendrāḥ
sevā-samutkaṇṭha-dhiyo'pi mūkāḥ
vṛndā-nideśaṁ tam avāpya harṣāt
krīḍā-nikuñjaṁ paritaś cukūjuḥ□□□ṁ
(Govinda-līlāmṛtam 1.12)

(19)

athāli-vṛndaṁ makaranda-lubdhaṁ
ratīśitur maṅgala-kambu-tulyam
praphulla-vallī-caya-mañju-kuñje
juguñja talpī-kṛta-kañja-puñje
(Govinda-līlāmṛtam 1.14)

(20)

jhaṅkṛtim aṅgī-kurute
rati-maṅgala-jhallarīva govindam
bodhayituṁ madhu-mattā
madhupī-tatir udbha ānandā
(Govinda-līlāmṛtam 1.15)

(21)

pika-śreṇī manojasya
vīṇeva vyakta-pañcamam

ālalāpa svaraṁ tāraṁ
kuhūr iti muhur muhuḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.16)

(22)

rati-madhura-vipañcī-nāda-bhaṅg
īṁ dadhānā
madana-mada-vikūjat-kānta-pārśve niṣaṇṇā
mṛdula-mukula-jālāsvāda-vispaṣṭa-kaṇṭhī
kalayati sahakāre kākalīṁ kokilālī
(Govinda-līlāmṛtam 1.17)

(23)

vidrāvya gopī-dhṛti-dharmacaryā-
lajjā-mṛgīr māna-vṛkeṣv amarṣī
kapota-ghūtkāra-miṣeṇa śaṅke
garjaty ayaṁ kāma-tarakṣu-rājaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.18)

(24)

rādhā-dhairya-dharādharoddhṛti-vidhau ke'nye samarthā vinā
kṛṣṇaṁ kṛṣṇa-sumatta-kuñjara-vaśīkāre'py alaṁ śṛṅkhalāḥ
anyāḥ kā vṛṣabhānu-jām iha vinā dhanyām atīvādṛtāḥ
kekāḥ kiṁ samudīrayanti śikhinas tau bodh:ayantaḥ prage
(Govinda-līlāmṛtam 1.19)

(25)

hrasva-dīrgha-plutair yuktaṁ
ku-kūkū-kū iti svaram
kukkuṭo'py apa hat prātar
vedābhyāsī baṭur yathā
(Govinda-līlāmṛtam 1.20)

(26)

atha pakṣiṇāṁ kalakalaiḥ prabodhitāv
api tau mitho'vidita-jāgarau tadā
nibiḍopagūhaṇa-vibhaṅga-kātarau
kapa ena mīlita-dṛśāvatiṣṭhatām
(Govinda-līlāmṛtam 1.21)

(27)

vṛndeṅgita-jñaḥ sa vicakṣaṇaḥ śukaḥ
śuko yathā bhāgavatārtha-kovidaḥ
dakṣaḥ prabodhe jagatāṁ prabhor ati-
premāspadatvānupamaḥ samabhyadhāt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.28)

(28)

jaya smarāśeṣa-vilāsa-vaiduṣī-
niṣṇāta-gopījana-locanāmṛta!
prāṇa-priyā-prema-dhunī-mataṅgaja!
sva-mādhurī-plāvita-loka-saṁhate
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.29)

(29)

priyādharāsvāda-sukhe nimajjasi
prabudhyase nety ucitaṁ rasāmbudhe!
riraṁsutāyāṁ viriraṁsur eva te
kiñcādhuneyaṁ kṣaṇadā kṣaṇaṁ dyati
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.30)

(30)

jahīhi nidrāṁ ślathayopagūhanaṁ
vrajaṁ pratiṣṭhāsuraraṁ prabho! bhava
prātar babhūvānusara sva-cāturīṁ
pracchanna-kāmatvam athorarī-kuru
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.31)

(31)

jaya vrajānandana! nanda-cetaḥ-
payodhi-pīyūṣa-mayūkha! deva!
goṣṭheśvarī-puṇya-latā-prasūna!
prayāhi gehāya dhinu sva-bandhūn
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.32)

(32)

gokula-bandho! jaya rasa-sindho!
jāgṛhi talpaṁ tyaja śaśi-kalpam
prīty-anukūlāṁ śrita-bhuja-mūlāṁ
bodhaya kāntāṁ rati-bhara-tāntām
(Govinda-līlāmṛtam 1.23)

(33)

udayaṁ prajavādayam ety aruṇas
taruṇī-nicaye sahajākaruṇaḥ
nibhṛtaṁ nilayaṁ vrajanātha! tatas
tvarito' a kalinda-sutā-ta ataḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.24)

(34)

śārī śubhā sā'tha jagāda sūkṣma-dhīḥ
śārī yathā devana-sammata-sthitiḥ
jayeśvari! svīya-vilāsa-saubhaga-
śrī-tarṣita-śrī-mukha-mukhya-yauvate
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.33)

(35)

kamala-mukhi! vilāsāyāsa-gāḍhālasāṅgī

svapiṣi sakhi! niśānte yat tavāyaṁ na doṣaḥ
dig iyam aruṇitaindrī kintu paśyāvir āsīt
tava sukham asahiṣṇuḥ sādhvi! candrā-sakhīva
(Govinda-līlāmṛtam 1.25)

(36)

śeṣe'dhunā yad-rati-vallabhāsya-
rājīva-rājan madhu-pāna-mattā
asāmpratam̐ tat khalu sāmpratam̐ te
prātas tato jāgarayāmy aham̐ tvām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.34)

(37)

kṛṣṇo'py anidraḥ priyayopagūḍhaḥ
kāntā'py anidrā'py amunopagūḍhā
talpāt prabhātākulam apy analpān
notthātum etan mithunam̐ śaśāka
(Govinda-līlāmṛtam 1.38)

(38)

kṛṣṇasya jānūpari-yantrita-san-nitambā
vakṣaḥ-sthale dhṛta-kucā vadane'rpitāsyā
kaṇṭhe niveśita-bhujā'sya bhujopadhānā
kāntā na hīṅgati manāg api labdha-bodhā

(39)

śrī-kṛṣṇa-līlā-racanāsu dakṣas
tat-prema-jānanda-viphulla-pakṣaḥ
dakṣākhya āha śrita-kuñja-kakṣaḥ
śukaḥ samadhyāpita-kīra-lakṣaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.41)

(40)

ekam̐ prācyām aruṇa-kiraṇāpā alāyām̐ vidhatte
cakṣuḥ kānte tvaritam aparam̐ dūrage cakravākī
śaṅkākrāntās taru-kuhara-gā mūkatām̐ yānti ghūkāḥ

śaṅke bhāsvān udayam udagāt kṛṣṇa! nidrāṁ jahīhi
(Govinda-līlāmṛtam 1.32)

(41)

jaya jaya guṇa-sindho! preyasī-prāṇa-bandho!
vraja-sarasi-ja-bhāno! sat-kalā-ratna-sāno!
iha hi rajanī-śeṣe kiṁ manā nātha! śeṣe
samayam avakalayāpīṣyate kuñja-sayyā?
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.19)

(42)

ayam api ca śikhaṇḍī jāgaritvaiva khaṇḍī
kṛta-sulalita-kekaḥ kāla-niṣṭhā-vivekaḥ
pramilati tava nidrā-hānaye'dhī-daridrāḥ
śiva śiva nija-sevā-kālam ujjhanti ke vā?
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.24)

(43)

vṛndā-vaktrād adhigata-vidyā
sārī hārī-kṛta-bahu-padyā
rādhā-snehoccaya-madhu-mattā
tasyā nidrāpanayana-yattā
(Govinda-līlāmṛtam 1.33)

(44)

nidrāṁ jahīhi vijahīhi nikuñja-śayyāṁ
vāsaṁ prayāhi sakhi! nālasatāṁ prayāhi
kāntaṁ ca bodhaya na bodhaya loka-lajjāṁ
kālocitāṁ hi kṛtinaḥ kṛtim unnayanti
(Govinda-līlāmṛtam 1.37)

(45)

vraja-pati-tanayāṅkāsaṅgato vīta-śaṅkā
vidhu-mukhi! kim-u śeṣe nirbharaṁ rātri-śeṣe?
pramada-madhupa-puñje mā paraṁ tiṣṭha kuñje
na gaṇayasi vigarhāṁ kiṁ guruṇām anarhām?

(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.3)

(46)

sudati! kumudinīnām aṅkam āsādya līnā
mada-madhukara-mālā kālam āsādya lolā
sarati kamalinīnāṁ rājim etām adīnāṁ
bhavati samaya eva glāni-harṣādidevaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.7)

(47)

viyad-atilaghu-tāraṁ tvad-vapuḥ kṣuṇṇa-hāraṁ
vigalita-kusumānāṁ varṣma śephālikānām
tritayam idam idānīm eka-rūpaṁ tadānīm
api yad api tathāpi tvad-vapuḥ śrībhir āpi
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.10)

(48)

tru ita-patita-muktā-hāravat te viyuktā
bhavad uḍu-tatir eṣā svalpa-mātrāvaśeṣā
cira-śayanam avekṣyārundhatī te vilakṣyā
bhavad iva parivakre paśya saptarṣi-cakre
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.11)

(49)

iti kala-vacanānāṁ śārikāṇāṁ śukānāṁ
rutam atiśaya-ramyaṁ śrotra-peyaṁ niśamya
vihita-śayana-bādhā sā jajāgāra rādhā
prathamam atha sa kṛṣṇaḥ svāpa-līlā-vitṛṣṇaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.28)

(50)

yugapad ubhaya-nidrā-bhaṅga-vidhvasta-mudrā
yugapad ubhaya-netrāpāṅga-bhaṅgī vicitrā
yugapad ubhaya-ghūrṇā-jāta-saṁkleśa-pūrṇā
bhavad ubhaya-vilokābhāvataḥ prāpta-śokā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.29)

(51)

kala-kvaṇat-kaṅkaṅa-nūpuraṁ jabād
atyucchalad-gātra-yuga-cchavi-cchaṭām
vyastālakāgrāvali-veṣṭanonnamat-
tā aṅka-hāra-dyuti-dīpitānanam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.36)

(52)

srastāṁśukānveṣaṇa-saṁbhramodayād
itas-tato nyasta-karābja-mañjulam
śayyotthitaṁ keli-vilāsinos tayos
trailokya-lakṣmīm iva sañcikāya tam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.37)

(53)

ghūrṇālasākṣaṁ ślatha-sarva-gātraṁ
viśrasta-keśaṁ rasika-dvayaṁ tat
bhugnopaveśaṁ skhalane kathaṁ cid
anyonyam ālambanatāṁ prapede
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.38)

(54)

anyonya-grathitāṅgulī-kisalayām unnīya bāhu-dvayīṁ
jṛmbhārambha-puraḥsaraṁ vidadhatī gātrasya saṁmo anam
mīlan-netram urojayor nakha-pada-vyādāna-dīnānanā
nā-nā-neti punar nakha-kṣata-dhiyā sā kṛṣṇa-pāṇī dadhe
(Alaṅkāra-kaustubhaḥ 5.236)

(55)

saṅgopāya pa āñcalena tanunā niḥsāri-dantāvalī-
jyotsnābhiḥ snapitena dakṣiṇa-karākṛṣṭena vaktrāmbujam
līlollāsita-kandharaṁ mṛdu-kalair vāmāṅguli-ccho ikā-
niḥsvānaiś cala-kaṅkaṇa-svana-sakhaiḥ śrī-rādhikā'jṛmbhata
(Alaṅkāra-kaustubhaḥ 5.237)

(56)

alasa-valitam ūrdhvī-kṛtya mūrdhopakaṇṭhe
valayitam idam anyonyena saṁsakta-pāṇi
trika-vicalana-bhaṅgi-saṅgi mo āyitāyāḥ
paridhir iva mukhendor bhāti dordvandvam asyāḥ
(Alaṅkāra-kaustubhaḥ 5.238)

(57)

utthāyeśaḥ sanniviṣṭo'tha talpe
vyājān nidrā-śālinīṁ mīlitākṣīm
dorbhyāṁ kāntāṁ svāṅkam ānīya tāntāṁ
paśyaty asyā mādhurīṁ sādhurīti
(Govinda-līlāmṛtam 1.51)

(58)

ghūrṇāyamānekṣaṇa-khañjarī aṁ
lalā a-lolālaka-bhṛṅga-jālam
mukhaṁ prabhātābja-nibhaṁ priyāyāḥ
papau dṛśeṣat-smitam acyuto'sau
(Govinda-līlāmṛtam 1.52)

(59)

saṁśliṣṭa-sarvāṅguli-bāhu-yugmam
unmathya dehaṁ parimo ayantīm
udbuddha-jṛmbhā-sphuṭa-danta-kāntim
ālokya kāntāṁ mumude mukundaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.53)

(60)

tadaiva jṛmbhottha-radāṁśu-jāla-
māṇikya-dīpair nirarājayat kim
sa-nidram unmudra-dṛganta-lakṣmī-
rasa-jñayānyonya-vilihyamānam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.40)

(61)

svīyāṅkottāna-suptām uṣasi mṛdu mṛṣā rodaneṣat-smitāsyām
ardhonmuktāgra-keśāṁ vimṛdita-kusuma-srag-dharāṁ chinna-hārām
unmīlyonmīlya ghūrṇālasa-nayana-yugaṁ svānanālokanotkāṁ
kāntāṁ tāṁ keli-tāntāṁ mudam atulatamām āpa paśyan vrajenduḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.54)

(62)

hemābjāṅgyāḥ prabala-suratāyāsa-jātālasāyāḥ
kāntasyāṅke nihata-vapuṣaḥ snigdha-tāpiñcha-kānteḥ
śampākampā nava-jala-dhare sthāsnutāṁ ced adhāsyat
śrī-rādhāyāḥ sphuṭam iha tadā sāmya-kakṣām avāpsyat
(Govinda-līlāmṛtam 1.55)

(63)

sphuran makara-kuṇḍalaṁ madhura-manda-hāsodayaṁ
madālasa-vilocanaṁ kamala-gandhi lolālakam
mukhaṁ sva-daśana-kṣatāñjana-malīmasauṣṭhaṁ hareḥ
samīkṣya kamalekṣaṇā punar abhūd vilāsotsukā
(Govinda-līlāmṛtam 1.56)

(64)

parasparālokana-jāta-lajjā-
nivṛtta-cañcad-dara-kuñcitākṣam
īṣat-smitaṁ vīkṣya mukhaṁ priyāyā
uddīpta-tṛṣṇaḥ punar āsa kṛṣṇaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.57)

(65)

vāmena cādhaḥ śira unnamayya
kareṇa tasyāś cibukaṁ pareṇa
vibhugna-kaṇṭhaḥ smita-śobhi-gaṇḍaṁ
mukhaṁ priyāyāḥ sa muhuś cucumba
(Govinda-līlāmṛtam 1.58)

(66)

kāntādhara-sparśa-sukhābdhi-magnā
karaṁ dhunānā dara-kuñcitākṣī
mā meti mandākṣara-sanna-kaṇṭhī
sakhī-dṛśāṁ sā mudam ātatāna
(Govinda-līlāmṛtam 1.59)

(67)

rūpāmṛtaṁ me tri-jagad-vilakṣaṇaṁ
niḥsīma-mādhuryam idaṁ ca yauvanam
adyaiva sāphalyam avāpa sarvathā
preyānupābhuṅktatamāṁ mudā yataḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.20)

(68)

saivaṁ vicintya kṣaṇam āha kāntaṁ
tad-akṣi-pītākhila-mādhurīkā
svāntar mudātyartha-lasad-dṛganta-
lakṣmī-vihārāyatanāsya-padmam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.21)

(69)

bho bho vilāsinn avadhehi yat tvayā
visrasta-veśābharaṇāsmy ahaṁ kṛtā
yāvan mad-ālyo'nusaranti noṣasi
drutaṁ samādhitsasi tan na kiṁ punaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.22)

(70)

sva-cāturīṁ sādhaya māṁ prasādhaya
prasādayānaṅgam abhīṣṭa-daivatam
yo'sman mano-mandira-varty ayaṁ tvayā
bahiṣ-kṛto lakṣmabhir ebhir eva yat
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.23)

(71)

satyaṁ bravīṣy aṅga-jam iṣṭa-devaṁ
tvad-aṅga-pīṭhe prakaṭī-bhavantam
yajāmi bhūṣāmbara-gandha-puṣpaṁ
srak-candanādyair iti tāṁ sa ūce
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.24)

(72)

ittham īśvaryā vākyaṁ hi
śrutvā sevana-peśalā
tad-upayogi-vastūni
samarpayitum utsukā

(73)

dvāraṁ samunmucya manāg anāravaṁ
śanaiḥ pada-nyāsa-viśeṣa-mañjulā
nirṇīta taj-jāgaraṇātha kiṅkarī-
tatir viśaṅkā praviveśa veśma sā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.26)

(74)

itas tato nyasta-maṇi-pradīpān
aphulla-nīlotpala-campakābhān
vidhatta etau sva-mayūkha-vṛndair
anāvṛtair maṇḍana-mālya-celaiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.9)

(75)

mitho daśana-vikṣatādhara-pu au vilāsālasau
nakhāṅkita-kalevarau galita-patra-lekhāśriyau
ślathāmbara-sukuntalau tru ita-hāra-puṣpa-srajau
muhur mumudire puraḥ samabhilakṣya tāḥ sva-priyau
(Govinda-līlāmṛtam 1.63)

(76)

athāmunā kaṅkatikāṁ śanaiḥ śanair
vikarṣatā bhānumatī-karārpitām

kacāvalī saṁstriyate sma mālatī-
mālota-veṇī-racanā-paṭīyasā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.25)

(77)

kastūrikā-candana-kuṅkuma-dravaiḥ
sambhāvitais tām anurāgalekhayā
cakāra mālāñcita-cāru-citrakāṁ
sa citra-cuñcur dhṛta-navya-vartikaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.26)

(78)

tā aṅka-yugmena lavaṅga-mañjarī-
sampāditāpūrva-rucā sa cāruṇī
ānarca tasyāḥ śravaṇe navāñjane-
nānañja-kañja-pratim etad akṣinī
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.27)

(79)

dadhāra hāraṁ ruci-mañjarīlitaṁ
yadā tadoce priyayā madoddhuram
yā khaṇḍitā candana-kañculī tvayā
vakṣojayos tāṁ na kutaś cikīrṣasi?
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.28)

(80)

ālekhya-karmaṇy atigarva-dhāriṇīs
tās tā viśākhā-prabhṛtīr bhavat sakhīḥ
vismāpayāmy adya kuca-dvaye kṛtaiś
citrair vicitrair iti tāṁ jagāda saḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.29)

(81)

prasādhanārtha-pratipādanonmukha-
śrī-rūpa-līlā-rati-mañjarī-mukhaḥ
stana-dvayaṁ tulikayāṅkayan hari

pañceṣu-pañceṣu-śaravyatām agāt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.30)

(82)

pāṇiś ca kampe yadi vakra-rekhaṁ
citraṁ vilumpann urasā muhuḥ saḥ
manye smarāgniṁ dhamati sma tasyā
dhṛtīndhanaṁ dagdhu-manā vidagdhaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.31)

(83)

kāmas tam avakalpam analpa-vaibhavaiḥ
sadyo vidhāyāniyata-sthala-sthitam
vimṛjya saṁsṛjya vikhaṇḍya khaṇḍaśas
tenaiva sollāsam ubhāv abhūṣayat
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.32)

(84)

dāsyaś ca tāḥ phulla-dṛśāṁ kṛtārthatāṁ
mūrtāṁ cirāyābhilaṣantya eva tām
punā riraṁsū samavetya tau tato
miṣeṇa sarvā niragūhi kenacit
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.33)

(85)

punar api ghana-ghūrṇa śrī-mukha-dvandva-yogād
acaṭula-bhujavallī-veṣṭaneneṣṭabhāsau
kṣaṇam api dara-suptyā śaṁ bhajāvetya tas tāv
anṛju-kusuma-talpe srasta-gātrāv abhūtām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.41)

(86)

viraha-vikalayā tac chayyayā dūnayā kiṁ
katham api dara-labdhāśleṣayā nidrayā vā
uṣasi na ca vihātuṁ hanta śaktau khagās tau
tad api vidadhurābhyāṁ vipra-yuktau svanantaḥ

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.42)

(87)

agaṇita-kula-niṣṭhā mā nikuñje śayiṣṭhāḥ
parihara surata-ghnaṁ svāpam udgaccha śīghram
samajani saviśeṣaḥ paśya doṣāvaśeṣaḥ
kuru na gata-samādhāṁ bandhu-vargasya bādhām
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.4)

(88)

iyam ajani digaindrī dṛśyatāṁ devi! sāndrī-
bhavad aruṇima-dhārā tvat-pādābjānukārā
iyam api ca varākī satvarā cakravākī
parimilita rathāṅge jāta-viccheda-bhaṅge
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.5)

(89)

api tava mukha-śobhām āptu-kāmo'tilobhād
aparikalita-kāmaḥ svaṁ vapus tyaktu-kāmaḥ
carama-śikhari-śṛṅgaṁ prāpya paśyaiva tuṅgaṁ
vrajati śaśadharo'staṁ vārayed adya kas tam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.6)

(90)

sumukhi! nayana-mudrāṁ muñca nirdhūya nidrāṁ
kalaya vadana-māsāṁ vidyud uddyota-bhāsām
rati-vigalita-bhūṣāṁ vyasta-paryasta-veṣāṁ
vilulita-tanum etās tvāṁ bhajantāṁ sametāḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.9)

(91)

nija-kara-paripuṣṭā paśya seyaṁ praviṣṭā
śaśi-mukhi! lalitāṅgī sannidhau te kuraṅgī
kuru sa-kṛpam apāṅge kiñcid añcat-taraṅge
bhavatu bata kṛtārthā prītaye te samarthā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.12)

(92)

nava-kiśalaya-buddhyā jātito'ntar viśuddhyā-
ruṇa-pada-kamalaṁ te svādituṁ kṛṣṇa-kānte!
tvaritam upasarantī tvat-sakhīnāṁ vahantī
kara-sarasija-ghātaṁ yā vidhatte prayātam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.13)

(93)

śaśi-mukhi! tava phelā-mātra-bhoge sakhelā
tava pada-jala-pānāmoda-mātrāvadhānā
api bhavad avalokābhāva-sañjāta-śokā
tava mukha-śaśi-bimbāloka-mātrāvalambā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.14)

(94)

harir atikutukī te netra-yugmaṁ mimīte
nayana-yugam amāya-prema yasyāḥ pramāya
kim api vimala-muktā-mālayā cāru-vaktā
niyatam upamimānaḥ saṁśayaṁ nirdhunānaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.15)

(95)

iti nigaditavatyaḥ śārikāḥ premavatyaḥ
sukhada-pada-padārthāṁ vācam utthāpanārthām
yadi kim api viremuḥ patriṇas taṁ praṇemuḥ
samupasṛta-nikuñjāḥ prāpta-sammoda-puñjāḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.16)

(96)

atha śayana-satṛṣṇaṁ bodhayāmāsa kṛṣṇaṁ
vitatir api śukānāṁ kṛṣṇa-harṣotsukānām
śravaṇa-sukhada-saumyaiḥ snigdha-śabdārtha-ramyaiḥ
sarasataram analpaiḥ kūjitaiḥ sīdhu-kalpaiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.17)

(97)

praṇaya-rasa-gabhīrāś cāru-śabdārtha-dhīrāḥ
kala-sumadhura-kaṇṭhāḥ prema-jalpeṣv akuṇṭhāḥ
sati samaya-viveke bodhayāṁ cakrur eke
na khalu bata vidagdhāḥ kārya-kāle vimugdhāḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.18)

(98)

subhaga! rajani-śeṣe svāpa-gehe suśeṣe
tvam iti hi jananī te saṁśayaṁ svaṁ dhunīte
samayam atha viditvā jāgarārthaṁ tvaritvā
svayam iyam upagantrī sneha evātra mantrī
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.23)

(99)

tvam asi samaya-vettā sarva-duḥkhaika-bhettā
bhavasi bhuvana-bandhuḥ sad-guṇa-grāma-sindhuḥ
vratati-bhavana-talpaṁ mūrtiman-moda-kalpaṁ
yad api tad api muñca svasti te'smād udañca
Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.22)

(100)

mada-madhupa-yuvānaḥ prāpta-doṣāvasānaḥ
cyuta-kusuma-vanāntaḥ svāpam udyātavantaḥ
dadhati katipayathyāṁ kelim ambhoja-vīthyāṁ
sati samaya-viveke ke vimuhyanti loke?
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.20)

(101)

kvacana mukha-viṣādaḥ kvāpi hāsa-prasādaḥ
kva ca dayita-viyogaḥ kvāpi kāntasya yogaḥ
kumuda-kamala-vīthyor vaisadṛśye'titathye
bhavati kim-u na kālaḥ kṣobha-śobhā-viśālaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.21)

(102)

jaya subhaga! namas te śrūyatāṁ satvaras te
cira-śayana-sapīḍaḥ kauty ayaṁ tāmra-cūḍaḥ
upanata-nija-sevā-kāla-sammoda-pīvā
nahi samaya-vidagdhaḥ kārya-kāle vimugdhaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.27)

(103)

atha prabudhyaiva vidhūya pakṣān
grīvāḥ samunnīya cukūjur uccaiḥ
yat kukkuṭāḥ pañca-ṣa-vāram ādau
rādhā jajāgāra tadāpta-bādhā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.20)

(104)

kṛṣṇāṇga-saṁśleṣa-viśeṣa-vādhinas
tān eva matveti śaśāpa sā ruṣā
are! paretāśu pareta-rā puraṁ
tatraiva kiṁ kūjata no padāyudhāḥ?
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.21)

(105)

viśliṣya kiñcit priya-vakṣasaḥ sā
tūṣṇīṁ sthitāṁs tān upalabhya sadyaḥ
saṁśliṣya kāntaṁ dara-nidrayaiva
niṣevyamāṇā punar apy arājīt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.22)

(106)

jālād atho dṛk-sapharī tad-ālayo
lāvaṇya-vanyā bhṛśam anvaśīlayan
krīṇanti yāḥ prāṇa-parārddha-koṭibhis
tayoḥ pramodottha-ruci-cchaṭā-kaṇam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.1)

(107)

ūce viśākhā kalayāli! kāntau
niraṁśukāv aṁśuka-puñja-mañjū
vihāriṇāv apy atihāriṇau svair
aṅgair anaṅgair alasau lasantau
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.2)

(108)

anaṅgadau keli-vaśād anaṅgadau
nirañjanau hanta mitho nirañjanau
visrasta-rāgādharatābhilakṣitau
viprastarāgādharatābhilakṣitau
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.3)

(109)

athāvabhāṣe lalitā'vadhāryatāṁ
jayaḥ smarājau katarāśrito dvayoḥ
babhūva daṣṭādharayoḥ kaca-graha-

vyākṣipta-mūrdhnor nakhara-kṣatorasoḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.4)

(110)

hṛdo'nurāgaṁ kuca-kuṅkuma-cchalān-
nyadhatta rādhācyuta-pāda-padmayoḥ
yāvad ravārakta-tarālako dadhau
mūrdhnaiva so'syāḥ padayos tam ujjvalam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.5)

(111)

itthaṁ kṣaṇaṁ tāvad alakṣitāṅgyo
nīcaiḥ svaraṁ tāv anuvarṇayantyaḥ
bhāgyaṁ svam evātisabhājayantyo
mamajjur ānanda-mahodadhau tāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.6)

(112)

tataḥ punas tān atha i ibhādī-
nūtkūjataḥ prāha vidhūta-tandrā
haṁho! kṣamadhvaṁ śayituṁ kṣaṇaṁ me
datteti sā mo ayad aṅgam īṣat
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.23)

(113)

kādamba-kāraṇḍava-haṁsa-sārasāḥ
kapota-śārī-śuka-keki-kokilāḥ
jaguḥ kalaṁ kelivanī-jala-sthala-
pracāriṇaḥ kṛṣṇa-kathāmṛtopamam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.24)

(114)

prabuddhya kāntau yugapad yathā rujaṁ
viśleṣajām ūhatur aṅga-mo anāt
cāmpeya-nīlābja-dhanus tviṣau tathā
sāndropagūhena mudaṁ ca vakṣasoḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 1.25)

(115)

athāsyā vayasyāḥ pramodāt smitāsyāḥ
sakhīṁ tāṁ hasantyo mithaḥ prerayantyaḥ
saśaṅkāḥ samantāt prabhātād durantāt
praviṣṭā nikuñjaṁ saśabdāli-puñjam
(Govinda-līlāmṛtam 1.60)

(116)

abhilakṣya sakhīr vihasad- vadanāḥ
savidhopagatā vicalan-nayanāḥ
dayitāya mudaṁ dviguṇaṁ dadatī
dayitoruyugād udatiṣṭha-diyam
(Govinda-līlāmṛtam 1.61)

(117)

tvarotthitā sambhrama-saṁgṛhīta-

pītottarīyeṇa vapuḥ pidhāya
pārśve priyasyopaviveśa rādhā
salajjam āsāṁ mukham īkṣamāṇā
(Govinda-līlāmṛtam 1.62)

(118)

athānuraktāly anumodanāñcitā
mudā tayor aidhata rūpa-mañjarī
saiva svayaṁ keli-vilāsinor dvayos
tadātva-ramyāpacitau paṭīyasī
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.7)

(119)

pṛṣṭhopadhānaṁ nidadhe kayācana
pyadhād athānyā mṛdulāṁśukena tau
pīyūṣa-va y-ārpitayāsyayoḥ parā
nirasya ghūrṇāṁ vikasad dṛśau vyadhāt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.9)

(120)

kācit prasūnāmbu-darārdra-vāsasā
vyatyasta-rāgāñjana-yāvakādikam
mṛṣṭvā pratisvekṣaṇa-siddhaye tayor
mukha-dvayaṁ darpaṇatāṁ nināya kim
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.16)

(121)

tāmbūla-vī īr nidadhe parāsminn
ekā pa imnā maṇi-dīpa-pālyā
tan-maṅgalārātrikam āśu cakre
nīrājayanty eva nijāsu-lakṣaiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.17)

(122)

madhye'cyutāṅga-ghana-kuṅkuma-paṅka-digdhaṁ
rādhāṅghri-yāvaka-vicitrita-pārśva-yugmam

sindūra-candana-kaṇāñjana-bindu-citraṁ
talpaṁ tayor diśati keli-viśeṣam ābhyaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.64)

(123)

pramliṣṭa-puṣpoccaya-sanniveśāṁ
tāmbūla-rāgāñjana-citritāṅgīm
vyaktībhavat-kānta-vilāsa-cihnāṁ
śayyām apaśyan svasakhīm ivālyaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.65)

(124)

kvacana ghusṛṇa-paṅkaḥ kvāpi sindūrajo'ṅkaḥ
kṣata-viraha-vipakṣa-prasnutāsṛk-sapakṣaḥ
kvacana kusuma-dāma-cchinna-kodaṇḍa-dhāma
kva ca vilulita-hāraś chinna-maurvī-prakāraḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.38)

(125)

kvacana mṛgamadāṅkāḥ kutracit kajjalāṅkāḥ
smara-narapati-danti-ccheda-kalpāḥ sphuranti
sa hi ratiraṇa-raṅgaḥ kautukodyat-taraṅgaḥ
samajani sumukhīnām āgatānāṁ sakhīnām
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.39)

(126-127)

vakṣaḥ svaṁ darśayaṁs tābhyo
dṛg bhaṅgyovāca tā hariḥ
didṛkṣuḥ svapriyā-vaktra-
bhāva-śābalya-mādhurīm

vidhuṁ prayāsyantam avekṣya kāntaṁ
viśleṣa-bhītoṣasi paśyatālyaḥ
didṛkṣayevāmbara-citra-pa yāṁ
rādhendulekhā-śatam ālilekha
(Govinda-līlāmṛtam 1.67-68)

(128)

iti nigadati kṛṣṇe vīkṣya sāgre vayasyāḥ
prahasita-vadanās tāḥ saṅkucal lola-netrā
vikasad amala-gaṇḍaṁ dolitārecita-bhrūḥ
priyam anṛju-kaṭākṣaiḥ paśyati sma ghnatīva
(Govinda-līlāmṛtam 1.69)

(129)

helollāsādara-mukulitā vāspa-sāndrāruṇāntā
lajjā-śaṅkā-capala-cakitā bhaṅgurerṣyābhareṇa
smera-smerā dayita-vadanālokanotphulla-tārā
rādhā-dṛṣṭir dayita-nayanānandam uccair vyatānīt
(Govinda-līlāmṛtam 1.70)

(130)

itthaṁ mithaḥ prema-sukhābdhi-magnayoḥ
pragetanīṁ vibhrama-mādhurīṁ tayoḥ
nipīya sakhyaḥ pramadonmadās tadā
tadātva-yogyācaraṇaṁ visasmaruḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.71)

(131)

vilokya līlāmṛta-sindhu-magnau
tau tāḥ sakhīś ca praṇayonmadāndhāḥ
vṛndā prabhātodaya-jāta-śaṅkā
nijeṅgita-jñāṁ nididеśa sārīm
(Govinda-līlāmṛtam 1.72)

(132)

guru-lajjā-bhartṛ-bhīti-

loka-hāsa-nivārikā
śubhākhyā sārikā prāha
rādhikā-bodha-sādhikā
(Govinda-līlāmṛtam 1.73)

(133)

āgantā grāhayitvā tava patir adhunā goṣṭhataḥ kṣīra-bhārān
uttiṣṭhottiṣṭha rādhe tad iha kuru gṛhe maṅgalāṁ vāstu-pūjāma
itthaṁ yāvad dhavāmbā tava nahi śayanād utthitā vāvadīti
tāvac chayyā-niketaṁ vraja sakhi nibhṛtaṁ kuñjataḥ kañja-netre!!
(Govinda-līlāmṛtam 1.74)

(134)

śaṅkā-paṅkā-kalita-hṛdayā śaṅkate'syā dhavāmbā
chidrānveṣī patir atika uḥ sārthanāmābhimanyuḥ
ruṣṭābhīkṣṇaṁ parivadati sā hā nanandāpi mandā
prātar-jātaṁ tad api saralāṁ kṛṣṇa naināṁ jahāsi
(Govinda-līlāmṛtam 1.77)

(135)

sārī-vaco-mandara-śaila-pāta-
saṁkṣubdha-hṛd-dugdha-payodhir eṣā
athodbhraman netra-navīna-mīnā
viyoga-dīnā śayanād udasthāt
(Govinda-līlāmṛtam 1.78)

(136)

kṛṣṇo'pi kāntaṁ vṛṣabhānu-jāyāḥ
paśyan mukhaṁ bhīti-vilola-netram
nīlaṁ sucīnaṁ dayitā-nicolaṁ
gṛhṇan svatalpāt tvarayodatiṣṭhat
(Govinda-līlāmṛtam 1.79)

(137)

parivartita-saṁvyānau
mithas tāv atha śaṅkitau
paraspara-karālambau
niragātāṁ nikuñjataḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.80)

(138)

rādhā-pāṇiṁ savye'savye
pāṇau bibhrad veṇuṁ kṛṣṇaḥ
reje kuñjān niryan yadvad
vidyun-mālāśliṣṭāmbhodaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.81)

(139)

haimaṁ bhṛṅgāram ekā vyajanam atha parā svarṇa-daṇḍaṁ dadhānā
kāpy ādarśaṁ sudarśaṁ ghusṛṇa-malayajā'matram anyā vicitram
kācit tāmbūla-pātraṁ maṇi-citam aparā sārikāṁ pañjarasthām
itthaṁ sakhyaḥ kiyat yāḥ pramudita-hṛdayā niryayuḥ kuñja-gehāt
(Govinda-līlāmṛtam 1.82)

(140)

māhendra-kānta-cchadanaṁ sakāñcanaṁ
dāntaṁ sasindūra-samudgakaṁ parā
āpanna-satvā-kuca-ku malopamaṁ
kuñjād gṛhītvā niragān mṛdu-smitā
(Govinda-līlāmṛtam 1.83)

(141)

āśleṣa-sañchinna-guṇāt paricyutaṁ
hārāl lasan-mauktika-sañcayaṁ mudā
vicitya kācit svapa āñcale dṛḍhaṁ
nibadhnatī kuñja-gṛhād viniryayau
(Govinda-līlāmṛtam 1.84)

(142)

tā aṅkaṁ keli-vibhraṣṭaṁ
talpād ādāya satvarā
nirgatya sveśvarī-karṇe
yuyoja rati-mañjarī
(Govinda-līlāmṛtam 1.85)

(143)

talpa-prāntād upādāya
kañculīṁ rūpa-mañjarī
priyanarma-sakhī sakhyai
nirgatya nibhṛtaṁ dadau
(Govinda-līlāmṛtam 1.86)

(144)

patadgrāham upādāya
dāsikā guṇa-mañjarī
tāmbūlaṁ carvitaṁ tābhyo
vibhajantī bahir yayau
(Govinda-līlāmṛtam 1.87)

(145)

mañjulālī tayor aṅgāc
cyuta-mālyānulepanam
talpād ādāya sarvābhyaḥ
prayacchantī vinirgatā
(Govinda-līlāmṛtam 1.88)

(146)

vilokyāgre meghāmbara-vṛta-śarīraṁ priyatamaṁ
vayasyāṁ tāṁ pītāmbara-parivṛtāṅgīṁ pramuditām
hasantyas tāḥ sakhyaḥ kara-pihita-mukhyaḥ pratidiśaṁ
diśantyaś cānyonyaṁ ku ila-cala-dṛgbhir mumudire
(Govinda-līlāmṛtam 1.89)

(147)

samīkṣya tāsāṁ parihāsa-bhaṅgīm
anyonya-vaktrārpita-phulla-netrau
samucchalat-prema-sukhābdhi-magnau
citrārpitāṅgāv iva tāv abhūtām
(Govinda-līlāmṛtam 1.90)

(148)

ghanaśyāmaṁ cīnaṁ vasanam abhilīnaṁ priya-tanau
kṣamā nāsīt kāntā svam api paricetuṁ ghana-rucau
svam ajñāsīt sphītaṁ harir api na pītaṁ priyatamā-
tanau līnaṁ cīnaṁ kanaka-ruci kambāv iva payaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.91)

(149)

tayor līlā-sudhā-pāna-
pratyūhāmarṣa-saṅkulā
nindanty aruṇam udyantam
athāha lalitā sakhīm
(Govinda-līlāmṛtam 1.92)

(150)

ūṣasi vara-vadhūnāṁ paśya rādhe'ruṇo'yaṁ
ramaṇa-sahita-līlā-bhaṅgataḥ pāpa-rugbhiḥ
galita-pada-yugo'py adyāpi tan no jahāti
dhruvam iti vacanaṁ yad-dustyajaḥ sva-svabhāvaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.93)

(151-152)

aruṇāruṇe nidadhatī tato'mbare
rati-keli-bhaṅgaja-ruṣā'ruṇāṁ dṛśam
lalitopahāsa-janita-smitānanā
vṛṣabhānujāha mṛdu-mañjubhāṣiṇī

anūrur apy astamayan kṣaṇārddhān
nabho vilaṅghyodayam eti so'yam
cet sorum enaṁ sa vidhir vyadhāsyad
vārttāpi rātrer na tadābhaviṣyat
(Govinda-līlāmṛtam 1.94-95)

(153-154)

manoramāṁ vīkṣya vibhāta-lakṣmīṁ
nipīya tasyā vacanāsavaṁ ca
mudonmanā vismṛta-goṣṭha-yānaḥ
prāṇeśvarīṁ tām avadan mukundaḥ

inaṁ prabhātopagataṁ samīkṣya
kānteva kāntāntara-bhukta-kāntam
paśyānya-dik-saṅga-kaṣāyitāṅgaṁ
prācīyam īrṣyāruṇiteva jātā
(Govinda-līlāmṛtam 1.96-97)

(155)

paśyonmatte dvijeśo'py akhila-jana-tama-stoma-hantāpi śāntaḥ
kānto'yaṁ te samantāt sapadi nipatito vāruṇīṁ saṁniṣevya
itthaṁ svīyena-saṅga-pramudita-nalinī-hāsa-sañjāta-lajjā
śaṅke vaktraṁ pidhatte hy uṣasi kumudinī saṅkucadbhir dalaiḥ svaiḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.98)

(156)

dṛṣṭvā tamaḥ-kṣayam amī vidhunānyapuṣṭā
naktaṁ tamaś-caya-nibhāś cakitāḥ prabhāte
mitraṁ tad-āśrayatayā tamasā carantīṁ
grastaṁ kuhūr iti kuhūṁ svagirāhvayanti
(Govinda-līlāmṛtam 1.99)

(157)

vasanta-kānta-saṁsarga-
jātānanda-bharā avī
kapotī-ghūtkṛti-miṣāt
śītkarotīva sonmadā
(Govinda-līlāmṛtam 1.100)

(158)

paśyānusarati cañcala-bhṛṅgaḥ
kairaviṇī-kula-keli-piśaṅgaḥ
nalinī-koṣe niśi kṛta-saṅgāṁ
bhṛṅgīṁ śaśimukhi! kṛta-natibhaṅgām
(Govinda-līlāmṛtam 1.101)

(159)

kāntam āyāntam āśaṅkyā-
ruṇāṁśu-dviguṇāruṇam
kokī koka-nadaṁ cañcvā
cumbaty ānanda-vihvalā
(Govinda-līlāmṛtam 1.102)

(160)

kalasvanākhyaḥ kalakaṇṭhi! haṁsaḥ
samīkṣya nau sammada-phulla-pakṣaḥ
riraṁsum apy eṣa visṛjya haṁsīṁ
ta aṁ ta inyāḥ purataḥ sameti
(Govinda-līlāmṛtam 1.103)

(161)

svasahacara-visṛṣṭaṁ svāmibhuktaṁ mṛṇālaṁ
madakala-kalakaṇṭhī vibhratī paśya cañcvā
ramaṇam anu sameti tvan mukhābjārpitākṣī
sarasija-mukhi nāmnā tuṇḍiketī marālī
(Govinda-līlāmṛtam 1.104)

(162)

malaya-śikhara-cārī paṅkajāmoda-dhārī
vratati-na a-kumārī-lāsya-śikṣādhikārī
vahati jala-vihārī vāyur āyāsa-dārī
sa ramaṇa-vara-nārī-sveda-jālāpahārī
(Govinda-līlāmṛtam 1.105)

(163)

itīśayoḥ sumadhura-vāg vilāsayoḥ
samīkṣya tāṁ svabhavana-yāna-vismṛtam
sakhīś ca tāḥ smita-rucirā mudonmadā
vaneśvarī divasa-bhiyāsa sonmanāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.106)

(164)

kāntā udīyur vikasan mukhendavo

rātrir gatā cāstam apāsta-candrikā
vilāsa-bhaṅgaḥ katham astu nāstu vā
kṣaṇaṁ hṛdaiveti parāmamarśa sā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.56)

(165)

tamāṁsya naśyann abhito yathā yathā
tadā prakāśaś ca yathā yathaidhata
tathā tathā hṛd-rujam eva sānvabhūd
vrajasya rītiṁ śrutayo'pi no viduḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.57)

(166)

atha vṛndeṅgitābhijñā
samaya-jñā taru-sthitā
padyam udyotayāmāsa
kakkha ī vṛddha-marka ī
(Govinda-līlāmṛtam 1.107)

(167)

raktāmbarā satāṁ vandyā
prātaḥ-sandhyā tapasvinī
ūrdhva-prasarpad arkāṁśur
jaṭileyam upasthitā
(Govinda-līlāmṛtam 1.108)

(168)

ākarṇya tābhir jaṭileti varṇa-
trayīṁ vivarṇatvam adhāri sadyaḥ
vilāsa-ratnākaram udbhavantī
śaṅkaiva tāsāṁ culukī-cakāra
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.60)

(169)

pathi piśuna-matibhyaḥ śaṅkamānau gurubhyaḥ
cala-cakita-taraṅgau nikṣipantāv apāṅgau

parama-guṇa-gabhīrau kāma-saṁgrāma-dhīrau
yayatū rati-vitandrau rādhikā-kṛṣṇacandrau
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.42)

(170)

na pathi na bhavane vā lakṣitau tau vane vā
sahaja-sad-anuraktyā svīyayānanda-śaktyā
parijana-nayanānām utsavānādadhānāv
atha pathi viharantau rejatur loka-kāntau
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 1.43)

(171)

bhraśyad dukūla-cikura-srajam unnayantau
bhītau pṛthag gahana-vartmani cāpayāntau
tau vīkṣya bhīti-taralau jaṭileti nāmnā
sakhyas tatas tata itaś cakitā nirīyuḥ
(Govinda-līlāmṛtam 1.110)

(172)

vāme candrāvali-parijanān ghoṣa-vṛddhān purastāt
kṛṣṇaḥ paścāt ku ila-jaṭilām āgatām manyamānaḥ
yāntīm kāntām sabhaya-caṭulām dakṣiṇe draṣṭum utkaś
cañcad-grīvaṁ diśi diśi dṛśau prerayan goṣṭham āyāt
(Govinda-līlāmṛtam 1.111)

(173)

mlānām utkṣipya mālāṁ tru ita-maṇisaraḥ kajjalaṁ vibhrad oṣṭhe
saṁkīrṇāṅgo nakhāṅkair diśi diśi vikiran ghūrṇite netra-padme
paśya mlānāṅga-yaṣṭiḥ sphuṭam aparicito gopa-goṣṭhībhir agre
goṣṭhe goṣṭhendra-sūnuḥ praviśati rajanau dhvaṁsam āsādayantyām
(Stava-mālā, Kuñja-bhaṅga 2)

(174)

anugatā jaṭilety abhiśaṅkinī
guru-nitamba-kucodvahanākulā
druta-vilambita-valgu yayau vrajaṁ

kara-dhṛtāmbara-keśacayeśvarī
(Govinda-līlāmṛtam 1.112)

(175)

na vyālād api sambibheti purataḥ sthāṇor yathā dūrato
nodvignā kari-garjitād api yathā kākāvalī-nisvanāt
naiveyaṁ timire'pi muhyati-tarāṁ kāmaṁ prakāśe yathā
tan manye virahe'pi naiva vidhurā kāntasya yoge yathā
(Jagannātha-vallabha-nāṭakam 5.34)

(176)

bhayānurāgoccaya-dhūmra-lola-dṛk-
tiras-kariṇyā pihite manorathe
nije niveśyaiva hi rūpa-mañjarī
gṛhaṁ ninīṣuḥ pathi tāṁ tad anvayāt
(Govinda-līlāmṛtam 1.113)

(177)

itas-tataḥ kṣipta-calekṣaṇāśugair
bhī-dustha-hṛd-vṛtti-cayair bha air iva
agresarais tāṁ rati-mañjarī ca sā
nivārayanty anya-janāṁs tadānvayāt
(Govinda-līlāmṛtam 1.114)

(178)

tābhir vṛtā vraja-janair avilokitaiva
veśma praviśya nija-talpam athādhyatiṣṭhat
preyo-viyoga-vidhurā hi sakhīm athāsau
hṛd-vedanāṁ prakaṭam āha sagadgadāśru
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.80)

(179)

niḥsārya gehāl lalite'dhunaiva māṁ
praveśayasy apy adhunaiva tat punaḥ
kṛṣṇāṅga-saṅgāmṛta-sindhu-majjana-
pralobhanaivādya vṛthā kṛtā tvayā

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.76)

(180)

astācalaṁ yann adhunā vyaloki yaḥ
sa tigma-raśmiḥ sakhi! pūrva-parvatam
āroḍhum ākāṅkṣati kiṁ vibhāvarī
kha-puṣpatām adyatanī jagāma kim?
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.77)

(181)

dhiṅ me śrutiṁ dhig rasanāṁ dṛśaṁ ca dhik
sadātanautkaṇṭhya-bhara-jvarāturam
prāpur na pātuṁ lavam apy amuṣya yāḥ
sausvarya-saurasya-surūpatāmṛtam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.78)

(182)

nirveda-paddhatim apīpa had eva pūrvaṁ
yogo'dhunā tu sarale bhavatīṁ viyogaḥ
ādyo'cyutāmṛtam adarśayad artham asyā
anyo'nubhāvayati hā ka u-kālakū am
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.79)

(183)

itthaṁ sakhī-giram api pratiboddhum eṣā
naivānurāga-para-bhāgavatī śaśāka
svapne punaḥ kalayituṁ hṛdayādhināthaṁ
suṣvāpa sā'tha śayane vṛṣabhānu-putrī
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 2.80 ślokārdhaḥ)

(184)

anabhisārikāṁ kāñcit pṛcchantīṁ prati kācid āha—

srastaṁ srastam udañcayaty adhiśiraḥ śyāmaṁ nicolāñcalaṁ
hastena ślatha-durbalena lulitākalpāṁ vahantī tanum
muktārdhām avarudhya veṇim alasa-syande kṣipantī dṛśau

kuñjāt paśya gṛhaṁ praviśya nibhṛtaṁ śete sakhī rādhikā
(Stava-mālā, Kuñja-bhaṅga 1)

(185)

nirvartya vibhrama-bharaṁ samaye svadhāmni
supte'cyute pratilayaṁ śrutayo yatheśam
līlā-vitāna-nipuṇāḥ saguṇāḥ samīyuḥ
sakhyo'palakṣya-gatayaḥ sadanaṁ yathā-svam
(Govinda-līlāmṛtam 1.116)

iti śrī-bhāvanā-sāra-saṅgrahe niśānta-līlā-saṅgraho nāma prathama-saṅgrahaḥ

śrī śrī Bhāvanā-sāra-saṅgrahaḥ

Prātar-līlā

(1)

paśyantīṁ svasutaṁ śaci bhagavatī saṅkīrtane vikṣataṁ
prātar hā katham eva te vapur idaṁ sūno babhūva kṣatam
itthaṁ lālanataḥ svaputra-vanuṣi vyagrā spṛśantī muhus
talpāj jāgarayāñ cakāra yam ahaṁ taṁ gauracandraṁ bhaje

(2)

bhaktaiḥ sārddham upāgatair bhuvi nataiḥ śrīvāsa-guptādibhiḥ
pṛcchadbhiḥ kuśalaṁ prage parimilan prakṣālya vaktraṁ jalaiḥ
puṣpādi-prativāsitaiḥ sukathayan svapnānubhūtaṁ kathāṁ
snātvādyād dhari-śeṣam odana-varaṁ yas taṁ □□□ḥhi gauraṁ bhaje

(3)

mūla-sūtra

rādhāṁ snāta-vibhūṣitāṁ vraja-payāhūtāṁ sakhībhiḥ prage
tad-gehe vihitānnapāka-racanāṁ kṛṣṇāvaśeṣāśanām
kṛṣṇaṁ buddham avāpta-dhenu-sadanaṁ nirvyūḍha-godohanaṁ

susnātaṁ kṛta-bhojanaṁ sahacarais tāṁ cātha taṁ cāśraye□□□k
(Govinda-līlāmṛta 2.1)

(4)

snātānulipta-vapuṣaḥ pupuṣuḥ svabhās tan
nirmālya-mālya-vasanābharaṇena dāsyaḥ
prāsya svakāmam anuvṛtti-ratās tayor yāḥ
śrī-rūpa-mañjari-samāna-guṇābhidhānāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.1)

(5)

tā vidyud-uddyuti--jayi-prapadaika-rekhā
vaidagdhya eva kila mūrti-bhṛtas tathāpi
yūtheśvarītvam api samyag arocayitvā
dāsyāmṛtābdhim anu sasnur□□□Ā ajasram asyāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.2)

(6)

śvaśrū-purāntara-gatottara pārśva-varti
bhrājiṣṇu dhāma vara-śilpa-kalaika-dhāma
tātena vatsalatayā vṛṣabhānunaiva
nirmāpitaṁ tad upamāpi tad eva nānyat
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.3)

(7)

sthūṇā-praghāṇa pa alāṅgaṇa-toraṇālī-
gopānasī-vividha-koṣṭha-kapā a-vedyaḥ
rājanti yatra maṇi-dīpa-tati-pradīpta-
vaicitrya-nirmita-janekṣaṇa-citra-bhāvāḥ□□□L
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.4)

(8)

yatrendranīla-maṇi-bhūr-valabhī ghanābhā
haṁsālir apy upari rājati rājatī sā
ye vīkṣya bandhu-ripu-bhāna-bhṛto vitatya

saṅkocayanti śikhinaḥ svaśikhaṇḍa-paṅktīḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.5)

(9)

tatropaveśa-śayanāśana-bhūṣaṇādi-
vedīr vimṛjya parilipya viśodhya tās tāḥ
āstīrya rāṅkavam upary upayukta-m□□□īuktam
ullocam unnata-mudo militā babandhuḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.6)

(10)

ekā mamārja maṇi-kāñcana-bhājanāni
kācit payaḥ samaya-yogyam upāninĀya
citrāṁśukāpihita-ratna-catuṣkikāyām
ālambanīyam adadhād aparopabarham
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.7)

(11)

pūrvedyur aṁśuka-maṇimaya-bhūṣaṇāni
mṛṣṭāni yatra nihitāny atha sampu aṁ tat
uccair jhanad-valaya-rāji samudghaṭayya
kācij jagharṣa vidhu-kuṅkuma-candanāni□□□z
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.8)

(12)

anyā vyadhatta sumanāḥ sumanobhir eva
citraiḥ kirī a-ka akāṅgada-hāra-kāñcīḥ
jātī-lavaṅga-khadirādibhi rajyamānāḥ
kācid babandha surasāḥ phaṇivallī-vī īḥ

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.9)

(13)

atrāntare pratidiśaṁ dadhi-manthanottha-
rāvair avārita-mahīsura-veda-ghoṣaiḥ
hambā-dhvani-vyatividhāna-mitho'vadhāyi-

dhenvāli-tarṇaka-ghaṭā valad antarāyaiḥ£
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.10)

(14)

vṛndiṣṭha-vandi-jana-vṛnda-vitāyamāna-
śrī-kṛṣṇa-kīrti-virudāli-sudhā-taraṅgaiḥ
śārī-śuka-vraja-kalaiḥ kalaviṅka-keki-
kolāhalaiḥ kramata eva samedhamānaiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.11)

(15)

jāgratsu loka-nicayeṣv atha vāsareti
kartavya-bhāvana-pareṣv adhiśayam eva
kṛṣṇekṣaṇa-kṣaṇa satṛṣṇatayā purandhrī-
vṛndeṣu nanda-gṛha-sandita-mānaseṣu
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.12)

(16)

naptrī-mukhāmbuja-vilokana-jīvitāyāṁ
tatropasṛtya sahasā mukharābhidhāyām
vātsalya-ratna-paṭalī-bhṛta-peṭikāyāṁ
rādhe! kva putri! bhavasīti samāhvayantyām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.13)

(17-20)

svabhāva-ku ilāpy ātma-
suta-sampatti-kāṅkṣayā
vyākulā jaṭilā gatvā
nikaṭaṁ tām athābravīt

sūnoḥ prajāyur dhana-vṛddhaye'sau
tvayā snuṣā jñe! niyataṁ niyojyā
sumaṅgala-snāna-vibhūṣaṇādau
go-koṭi-hetos tapanārcanāya

ājñānavajñā nija-goṣṭha-rājñyāḥ
kāryānabhijñoktiṣu te'py avajñā

ity ādiśaty anvaham artha-vijñā
vijñāpitā me kila paurṇamāsī

asmāt tvam ārye svāṁ naptrīṁ
sarva-maṅgala-maṇḍitām
vidhehi sarva-sampattir
yathā sūnor bhaven mama
(Govinda-līlāmṛtam 2.43-46)

(21)

vadhūm athābhāṣasata putri! talpād
uttiṣṭha tūrṇaṁ kuru vāstu-pūjām
tvaṁ maṅgala-snāna-vidhiṁ vidhāya
pūjopahāraṁ savitur vidhehi
(Govinda-līlāmṛtam 2.47)

(22-23)

prabhātam āyātam aho tathāpi
nidrāti naptrīti muhur vadantī
sneha-drutāṅgī mukharā praviśya
śayyālayaṁ tām avadat tadedam

uttiṣṭha vatse śayanāt pramugdhe
vyasmāri vāro'dya raves tvayā kim?
snātvā prabhātārghya-vidhānam asmai
pūjopahāraṁ racayāsya cāśu
(Govinda-līlāmṛtam 2.48-49)

(24)

tad-vacaḥ pratibuddhātha
viśākhotthāya sālasā
sakhi! tūrṇaṁ samuttiṣṭhot-
tiṣṭheti prāha satvarā
(Govinda-līlāmṛtam 2.50)

(25)

tāsāṁ vacobhiḥ śayane'tha mugdhā

muhuḥ prajāgaryya punar nidadrau
vicālitā vīcicayais taḍāge
sā rājahaṁsīva ratālasāṅgī
(Govinda-līlāmṛtam 2.51)

(26)

tadaivāvasarābhijñā
jagrāha rati-mañjarī
sakhī vṛndāvaneśvaryāḥ
śrīmac-caraṇa-paṅkajam
(Govinda-līlāmṛtam 2.52)

(27-28)

ittham iyaṁ bahubhiḥ kṛta-bodhā
svāc-chayanād udatiṣṭhad analpāt
tām atha vīkṣya supīta-paṭāṅgīṁ
śaṅkita-hṛn-mukharedam uvāca

druta-kanaka-savarṇaṁ sāyam etan murārer
vasanam urasi dṛṣṭaṁ yat sakhī te bibharti
kim idam ayi viśākhe! hā pramādaḥ pramādo
vyavasitam idam asyāḥ paśya śuddhānvayāyāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.53-54)

(29-30)

tad-vacaś cakita-dhīr hṛdi sakhyā
vīkṣya pīta-vasanaṁ cala-dṛṣṭyā
hā kim etad iti tāṁ ca diśantī
drāg uvāca jaratīṁ ca viśākhā

svabhāvāndhe! jālāntara-gata-vibhātodita-ravi-
cchaṭā-jāla-sparśocchalita-kanakāṅga-dyuti-bharaiḥ
vayasyāyāḥ śyāmaṁ vasanam api pīti-kṛtam idaṁ
kuto mugdhe śaṅkāṁ jarati kuruṣe śuddha-matiṣu
(Govinda-līlāmṛtam 2.55-56)

(31)

lalitā-pramukhās tāvat
sakhyas tāḥ sva-sva-gehataḥ
ājagmus tvaritāḥ sakhyāḥ
praskhalad gatayo'ntikam
(Govinda-līlāmṛtam 2.57)

(32-33)

tāsāṁ vākyair gatāyāntu
kṛta-vañcana-sañcayaiḥ
mukharāyāṁ tato'nyāsu
draṣṭu-kāmāsu tatra tām

ekaikaśo'tha militāsu sakhīṣu sarvā-
sv anyonya-hāsa-parihāsa-parāsu tāsu
suśliṣṭa-maṇḍalatayaiva kṛtopaveśā-
sv ārūḍha-ratna-maṇi-hema-catuṣkikāsu
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.17 yugmakam)

(34)

śrī-rādhikā-milanam eva samasta-harṣa-
śasyaika-varṣam iti yad-dhṛdi niścikāya
śyāmalaitya samayā samayābhivijñā
śliṣṭā tayā suṣamayeva tadāsa tatra
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.18)

(35)

śyāme! tvam evam adhunaiva vicintyamānā
man-netra-vartma-gamitā vidhinā yathaiva
tadvat sa tarṣa-vi apī phalayiṣyate ced
adyaiva tarhi gaṇayāny api suprabhātam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.19)

(36)

hantaiṣa santatam atīva samedhamānaḥ
śaśvat sakhībhir api sundari! sicyamānaḥ
nādyāpi yat phalam adhād ayi! ko'tra hetur
hā tat kadātirabhasād avalokayiṣye

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.20)

(37)

rādhe! sa te na phalito yadi tat phaliṣyaty
āścaryam asya phalam apy alasāṅgi! buddhye
āsvādyamānam api saurabha-māditāli
pratyāyayaty ananubhūtam iva svam uccaiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.21)

(38)

pakṣmāvalī bata yadīya-rasena śoṇe-
nārañji kañja-mukhi! tan na tad apy apaśyaḥ
yat-svādana-vyatikarād adharo vraṇitvam
āgāt tathāpi tad aho! na kadāpy abhuṅkthāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.22)

(39)

śyāme! tvam apy alam alakṣita-man-nitānta-
svānta-vraṇā hasasi māṁ yad ato bravīmi
vidyud vihanti timiraṁ niśi yad dṛśos tat
sadyaḥ punar dviguṇayed iti bhoḥ pratīhi
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.23)

(40)

rādhe! kalā-nidhir ayaṁ vidhinopanītas
tvāṁ santatāmṛtamayair adhinot karāgraiḥ
yat tat-kalāḥ svayam aho kucayor bibharṣi
vidyun-nibhatva-parivādam athāpi datse
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.24)

(41)

śyāme! sa me sakhi! dadau na kalaṅkam eva
satyaṁ kalānidhir asāv iti vaḥ pratītaḥ
datte kadāpi mama dṛṣṭi-cakorikā yair
jyotsnā-kaṇaṁ yad api tan na punar nikāmam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.25)

(42)

rādhe! sphuṭaṁ vada bhavan-mukha-paṅkajottha-
naktan-tanehita-sudhā-dyudhunī vidhūya
tāpaṁ nimajjayatu māṁ svam anu prabhāte
kṛtyāntaraṁ mama kathaṁ tad-ṛte susidhyet
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.26)

(43)

śyāme'dhikuñja-nilayaṁ nava-nīla-kānti-
dhārā yadā snapayituṁ niśi māṁ pravṛttā
tarhy eva pañcaśara-sañcaya-nā ya-raṅga-
bhūmiṁ ca kena ca kāñcana yāpitā'sam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.27)
(44)

vadantīitthaṁ mūrchāṁ parama-paramānanda-janikāṁ
gatā seyaṁ sadyaḥ smṛti-vidhuratā-paddhatim agāt
kadāyātā śyāme punar iti hi pṛṣṭāham adhunā-
gatety uktvāpṛcchat parikalita-bodhāṁ sapadi tām

(45)

alasa-valitam aṅgaṁ svāvasādaṁ vyanakti
glapitam iva mṛṇālī-kandalaṁ dordvayaṁ te
daśana-vasanam etan nīrasaṁ gaṇḍa-pālī
lulita-lalita-patrā prakramaḥ kas tavaiṣaḥ
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 11.217)

(46)

abhinava-latikeva vāta-rugnā
nava-nalinīva mataṅgajena bhugnā
mṛdutara-nava-mālikeva dhūtā
mada-madhupena vilakṣyase tvam adya
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 11.218)

(47)

api ciram abhilaṣyamāṇa evaṁ
praṇayini ko'pi sudurlabho hi labdhaḥ
atha katham iyam anyathā'smad ādeḥ
phalita-vatī sakhi! bhāgya-kalpa-vallī
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 11.219)

(48)

iti sapraṇaya-vācā sādaraṁ pṛcchyamānā
pa a-vṛta-mukhacandrā svaccha-cittā batāsau
mudam atha janayantī pārśvagānāṁ sakhīnām
avani-nihita-dṛṣṭiṁ sasmitaḥ praty uvāca

(49)

kvāhaṁ sthitā kva calitā kva ca vā sa panthā
nītāsmi kena nalinākṣi tadīya pārśvam
kiṁvā babhūva mayi tatra sametavatyāṁ
jānāmy ahaṁ yadi tadā bhavatī na vetti
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 11.221)

(50)

vyāpāro manasaś ca yatra na gataḥ sambhāvanābhāvato
yat svapnaḥ kim athendra-jālam athavā bhrāntiḥ sudīrghaiva me
tat kiṁ hlādi kim ārtidaṁ kim ubhayaṁ kiṁvā na tan nāpi tac-
ceto-vidruti-kārakaṁ ca manaso mūrchākaraṁ cābhavat
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 11.222)

(51)

atha śyāmāha-
kelī-kalādhyayana-kauśalam ekadaiva
na syād ataḥ kim api no bhavatī viveda
bhūyas tataḥ sakhi! vilāsa-guroḥ sakāśād
yatnād adhīṣva yadi vijñatamāsi bhūṣṇuḥ
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 11.224)

(52)

tataḥ śrī-rādhikā prāha-

mātaḥ paraṁ sumukhi! yāmi tadīya-pārśvaṁ
dūrād asau nayana-vartma-nivartanīyaḥ
adhyetu nāma bhavatī tata eva tat te
pāṇḍityam eva manaso rasadaṁ mama syāt
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 11.226)

(53)

bhrājante vara-danti! mauktika-gaṇā yasyollikhadbhir nakhaiḥ
kṣiptāḥ puṣkara-mālayāvṛta-rucaḥ kuñjeṣu kuñjeṣv amī
śau īryābdhir uroja-pañjara-taṭe saṁveśayantyā kathaṁ
sa śrīmān hariṇekṣaṇe! harir abhūn netreṇa baddhas tvayā?
(Ujjvala-nīlamaṇi, Uddīpana-vibhāva-prakaraṇam 20)

(54)

ko'yaṁ kṛṣṇa iti vyudasyati dhṛtiṁ yas tanvi karṇaṁ viśan
rāgāndhe! kim idaṁ sadaiva bhavatī tasyor asi krīḍati
hāsyaṁ mā kuru mohite! tvam adhunā nyastāsya haste mayā
satyaṁ satyam asau dṛgaṅganam agād adyaiva vidyun-nibhaḥ
(Ujjvala-nīlamaṇi, Sthāyībhāva-prakaraṇam 148)

(55)

lajjābhara-krāntatayātitūṣṇīṁ
sthitā vayasyā priya-keli-vārttām
śrotuṁ gṛhītvā cibukaṁ tadā sā
hy aty āgrahīd ālīm atha pravaktum

(56)

priya-sakhi! mama vṛttaṁ pṛccha mā bhāgyam īdṛk
kva nu mama kathayeyaṁ tvayy ahaṁ tān vilāsān
dhṛtavati karam eva śyāmale kvāsa kāhaṁ
kim iva ca karako'sau kiṁ vyadhān na smarāmi
(Vṛndāvana-mahimāmṛtam 5.98)

(57)

veṇīṁ gumphati divya-puṣpa-nicayaiḥ sīmanta-sīmany aho
sindūraṁ nidadhāti kajjala-mayīṁ nirmāti rekhāṁ dṛśoḥ

divyaṁ vāsayate dukūlam asakṛt tāmbūlam apy āśayed
itthambhūta-ratiḥ sakhā tava na māṁ talpe nidhatte'ṅkataḥ
(Vṛndāvana-mahimāmṛtam 5.99)

(58)

nityaṁ manmukha-sammukhaṁ mukha-vidhuṁ dhatte'nimiṣekṣaṇo
nityaṁ manmukham eva paśyati mayaivājasra-goṣṭhī-paraḥ
ādhāyaiva śayīta māṁ hṛdi mayaivāvartayet pārśvakaṁ
sakhyus te sakhi! sarva-nāgara-maṇeḥ prītiḥ kathaṁ varṇyatām?
(Vṛndāvana-mahimāmṛtam 5.97)

(59)

vilāsa-ceṣṭā sakhi! keśi-nāśino
halāhalābhā pradahanti me manaḥ
kṛntanti marmāṇi guṇā ghuṇā iva
premā vikārī hṛdi hṛd-vraṇo yathā
(Alaṅkāra-kaustubha 3.56)

(60)

no vidmaḥ kim u gauravaṁ gurukule kaulīnya-rakṣā-vidhau
na śraddhā kim u durjanokti-garala-jvālāsu kiṁ no bhayam
udvegādan avasthitaṁ mama manaḥ kasyāpi megha-tviṣo
yūnaḥ śrotra-gatair ghuṇair iva guṇair antaḥ kṛtaṁ jarjaram
(Alaṅkāra-kaustubha 5.71)

(61)

rādhe! yad-āsya-sarasī-ruha-gandha evam
andhīkaroti kulajā-kulam āli! dūrāt
tan-madhv atīva surasaṁ sarasaṁ pibantyāś
citta-bhramas tava madād iti naiva citram
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.31)

(62)

atrāntare madhurikā militātha pṛṣṭā
tābhir jagāda madhuraṁ śṛṇutaitad ālyaḥ
kasyaicid eva kṛtaye vrajarāja-veśma

prāptādya kautukam aho yad uṣasy apaśyam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.32)

(63)

paurṇamāsī bhagavatī sarva-siddhi-vidhāyinī
kāṣāya-vasanā gaurī kāśa-keśī darāyatā
kṛṣṇaṁ draṣṭu-manās talpād udatiṣṭhad dvija-dhvanaiḥ
(Rādhā-kṛṣṇa-gaṇoddeśa-dīpikā 69)

(64)

atha prabhāte kṛta-nitya-kṛtyā
prītyācyutasyātivihasta-cittā
premendu-pūrṇā kila paurṇamāsī
tūrṇaṁ vrajendrālayam āsasāda
(Govinda-līlāmṛtam 2.2)

(65)

kṣaumaṁ vāsaḥ pṛthu-kaṭi-taṭe bibhratī sūtra-naddhaṁ
putra-sneha-snuta-kuca-yugaṁ jāta-kampaṁ ca subhrūḥ
rajjv-ākarṣa-śrama-bhuja-calat-kaṅkaṇau kuṇḍale ca
svinnaṁ vaktraṁ kavara-vigalan-mālatī nirmamantha
(ūrīmad-Bhāgavatam, 10.9.3)

(66)

rajani-vipariṇāme gargarīṇāṁ garīyān
dadhi-mathana-vinodād udbhavann eṣa nādaḥ
amara-nagara-kakṣā-cakram ākramya sadyaḥ
smarayati sura-vṛndāny abdhi-manthotsavasya
(Lalita-mādhava-nāṭakam 2.2)

(67)

manthānoddhṛta-gavya-vindu-nikara-vyākīrṇa-ramyāṅganaṁ
prema-snigdha-janānvitaṁ bahu-vidhai ratnair vicitrāntaram
kṣīrormy ucchalitaṁ mudāhi-vilasac-chayyā-prasuptācyutaṁ
śveta-dvīpam ivālayaṁ vraja-pater vīkṣyāsa sānanditā
(Govinda-līlāmṛtam 2.3)

(68)

tām āgatām abhiprekṣya
sākṣād iva tapaḥ-śriyam
vraja-rajñī parābhijñā
sthiti-jñābhyudyayau mudā
(Govinda-līlāmṛtam 2.4)

(69)

ehi bho bhagavatīti vraja-vandye
svāgatāsi bhavatīṁ praṇamāmi
ity udīrya savidhe praṇamantīṁ
sā mukunda-jananīṁ parirebhe
(Govinda-līlāmṛtam 2.5)

(70)

āśīrbhir abhinandyāmūṁ
govinda-darśanosukā
papraccha kuśalaṁ cāsyāḥ
sadhavātmaja-go-tateḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.6)

(71)

nivedya kuśalaṁ cāsyai
tayotkaṇṭhitayā saha
utkā śayyā-gṛhaṁ sūnoḥ
praviveśa vrajeśvarī
(Govinda-līlāmṛtam 2.7)

(72)

ḍorī-jūṭita-vakra-keśa-pa alā sindūra-bindūllasat-
sīmanta-dyuti-raṅga-bhūṣaṇa-vidhiṁ nātiprabhūtaṁ śritā
govindāsya-nisṛṣṭa-sāśru-nayana-dvandvā navendīvara-
śyāma-śyāma-rucir vicitra-sicayā goṣṭheśvarī pātu vaḥ
(Bhakti-rasāmṛta-sindhuḥ 3.4.13)

(73)

paryaṅke nyasya savyaṁ tad-upari nihita-svāṅgabhārātha pāṇiṁ
kṛṣṇasyāṅgaṁ spṛśantītara-kara-kamaleneṣad-ābhugna-madhyā
siñcanty ānanda-bāṣpaiḥ snuta-kuca-payasāṁ dhārayā cāsya talpaṁ
vatsottiṣṭhāśu nidrāṁ tyaja mukha-kamalaṁ darśayety āha mātā□□□‡
(Govinda-līlāmṛtam 2.13)

(74)

madhurikovāca—
gāndharvike! śṛṇu yad anyad abhūd vicitraṁ
nīlāṁśukaṁ svatanayor asi vīkṣyamāṇām
tām āha saiva bhagavaty ayi goṣṭha-rājñi!
rāmāmbareṇa parivartitam asya vāsa
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.38)

(75)

tā aṅkagāruṇa-maṇi-pratibimba eva
gaṇḍe vibhāti tava mādhava! śoṇa-śociḥ
ity ukta eva sa tayā nija-pāṇinā taṁ
sadyo jagharṣa bhavad-ādhara-rāga-bhāgam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.39)

(76)

uttiṣṭha tāta rajanīyam agād virāmaṁ
paśyāṁśumantam udayodyamanābhirāmam
pratyūṣa-sevana-vidhau vilasad-vilāsāḥ
śayyālayaṁ tava viśanti kumāra-dāsāḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.2)

(77)

saṅkīrtayan jaya jayeti girā suvṛttas
tvāṁ tāta jāgarayituṁ praṇayāt pravṛttaḥ
kīras tavaiṣa nija-pāṇi-talena puṣṭaḥ
sanmañju-vāk kanaka-pañjara-vāsa-hṛṣṭaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.3)

(78)

khedas tavaiṣa śayanālasa-bhāra-mūlaḥ
svāpaṁ jahīhi bhava jāgaraṇānukūlaḥ
itthaṁ kareṇa mṛdunā muhur aṅgam aṅgam
āspṛśya bāhu-yugalena tam āliliṅga
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.4)

(79)

mātuḥ kalāṁ giram atipraṇayopagūhaṁ
śrutvānubhūya ca tadaiva sa samyag ūham
gātrāvamo ana-puraḥsara-jṛmbhaṇena
jāgrad-daśām abhinindruāya kutūhalena
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.5)

(80)

kālociteṣu paricāraṇa-kauśaleṣu
gāḍhānurāga-parabhāga-nirākuleṣu
dakṣaṁ samakṣam anuśāsya kumāra-dāsī-
dāsaṁ vrajendra-gṛhiṇī sva-gṛhānayāsīt
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.6)

(81)

tāvad gobha a-bhadrasena-subala-śrī-stokakṛṣṇārjuna-
śrīdāmojjvala-dāma-kiṅkiṇi-sudāmādyāḥ sakhāyo gṛhāt
āgatya tvaritā mudābhimilitāḥ śrī-sīriṇā prāṅgaṇe
kṛṣṇottiṣṭha nijeṣṭa-goṣṭham aya bho ity āhvayantaḥ sthitāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.8)

(82)

hī hī prabhātaṁ kim u bho vayasyā
adyāpi nidrāti kathaṁ sakhā naḥ
tad bodhayāmy enam itīrayan sva-
talpād udasthān madhumaṅgalo'pi
(Govinda-līlāmṛtam 2.9)

(83)

samuttiṣṭha vayasyeti
jalpaṁs talpālayaṁ hareḥ
nidrālasa-skhalad-yānaḥ
prāviśan madhumaṅgalaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.10)

(84)

tad-vāg-vigata-nidro'yam
uttiṣṭhāsur apīśvaraḥ
utthātum īśvaro nāsīd
ghūrṇā-pūrṇekṣaṇaḥ kṣaṇam
(Govinda-līlāmṛtam 2.11)

(85)

uttiṣṭha kuryāṁ mukha-mārjanaṁ te
balasya vāsaḥ kim iha tvad-aṅge
iti bruvāṇāpaniny nīlaṁ
vāsas tad-aṅgād avadac ca sāryām
(Govinda-līlāmṛtam 2.15)

(86)

ayi bhagavati! paśyāco itaṁ me'sya sūnoḥ
kamala-mṛdulam aṅgaṁ malla-līlāsu lolaiḥ
khara-nakhara-śikhābhir dhātu-rāgāticitraṁ
capala-śiśu-samūhair hā hatā kiṁ karomi?
(Govinda-līlāmṛtam 2.15)

(87)

sneha-bharaiḥ svajananyāś
citra-padām api vāṇīm
tām avadhārya murārir
hrī-cakitekṣaṇa āsīt
(Govinda-līlāmṛtam 2.17)

(88-89)

kṛṣṇaṁ saśaṅkam āśaṅkya
parihāsa-paṭur baṭuḥ
sneha-klinnāntarām ambām
avadan madhumaṅgalaḥ

satyam amba! vayasyālī
vāritāpi mayāniśam
reme'nenātilubdhena
kuñjeṣu keli-cañcalā
(Govinda-līlāmṛtam 2.18-19)

(90)

atha prakāśī-kṛta-bālya-vibhramo
yatnāt samunmīlya vilocanaṁ muhuḥ
paśyan puraḥ svāṁ jananīṁ hariḥ punar
nyamīlayat sa smita-vaktra-paṅkajaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.20)

(91)

ākarṇya vācaṁ vraja-rāja-patnyāḥ
samīkṣya kṛṣṇasya ca bālya-ceṣṭām
bhāvāntarācchādakarīṁ jananyās
taṁ paurṇamāsī smita-pūrvam āha
(Govinda-līlāmṛtam 2.21)

(92)

sakhīnāṁ sandohair niravadhi mahākeli-tatibhiḥ
pariśrāntas tvaṁ yat svapiṣi sumate yogyam iha tat
anālokya tvāṁ bhos tṛṣitam api no tarṇaka-kulaṁ
dhayaty ūdhaḥ kintu vraja-kula-pate jāgṛhi tataḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.22)

(93)

uttiṣṭha goṣṭheśvara-nandanārāt
paśyāgrajo'yaṁ saha te vayasyaiḥ
goṣṭhaṁ pratiṣṭhāsur api pratīkṣya
tvām aṅgane tiṣṭhati tarṇakaiś ca

(Govinda-līlāmṛtam 2.23)

(94)

sa-muṣṭi-pāṇi-dvayam unnamayya
vimo ayan so'tha rasālasāṅgam
jṛmbhā-visarpad-daśanāṁśu-jālas
tamāla-nīlaḥ śayanād udasthāt
(Govinda-līlāmṛtam 2.24)

(95)

unmīlana-pratinimīlanayor bahutve
jāgrac-chayāna-daśayor iva miśritatve
sā nidrayā viraha-kātarayā dhṛteva
tasyotthitasya nayana-dvitayī dideva
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.7)

(96)

kha vaika-deśe tv atha sanniviṣṭo
vinyasta-pādābja-yugaḥ pṛthivyām
namāmy ahaṁ tvāṁ bhagavaty ayīti
jagāda jṛmbhodgama-gadgadaṁ saḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.25)

(97)

ā-pāda-śīrṣam atha pāṇi-talābhimarśe-
nāvyādajo'ṅghrim iti mantram udāharantī
saṁrakṣya tūrṇam akhilāṅgam athordhva-dṛṣṭyā
kiñcit sa-kāku-bharam arthayate sma rājñī
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.35)

(98)

devādhideva! bhavataiva cirāt suto'yaṁ
dattaḥ sva-bandhu-jana-jīvanatām upetaḥ
pālyo'pi nātha! bhavataiva kṛpā-bhareṇa
svenaiva kām apacitiṁ tava vedmi kartum
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.36)

(99)

ārātrikeṇa maṇi-maṅgala-dīpa-bhājā
vibhrājitena jita-saubhagavat samājāḥ
ādhāya paṇi-sarasī-ruhayor mudāsya-
nīrājanaṁ vidadhire'sya kumāra-dāsyaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.8)

(100-101)

uṣṇīṣa-bandha-sumanojñatamottamāṅgāḥ
pāthoja-keśara-susaurabha-sundarāṅgāḥ
śyāmāḥ sitāś ca haritā aruṇāś ca pītā
ye ke'pi ke'pi mahanīya-guṇaiḥ parītāḥ

tair eva kevala-sukhānubhava-svarūpair
naisargikānudina-divya-kumāra-rūpaiḥ
dāsī-gaṇair api ca dāsa-gaṇair udāraiḥ
sevā vyadhāyi vividhāsya vilola-hāraiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.9-10)

(102)

paryaṅkataḥ samadhiruhya maṇī-catuṣkaṁ
śrī-pāda-pīṭha-mahasā vilasad-vapuṣkam
cārūpaviṣṭam atihṛṣṭa-hṛdo gṛhītvā
cārūpacāram atha bhejur amī militvā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.11)

(103)

tair āhitāṁ karatale vinidhāya dhārāṁ
karpūra-saurabhavatām aticāru-vārām
gaṇḍūṣa-puram upakḷptas utthopajoṣaṁ
kṛṣṇaḥ śanair abhiṣiṣeca mukhābja-koṣam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.12)

(104)

āmṛjya cāru-mṛdu-sūkṣma-balakṣa-vāsaḥ-

khaṇḍena pāṇi-vadanaṁ nirupādhi-hāsaḥ
tair āhitaṁ karatale mṛdu danta-kāṣṭhaṁ
pratyagrahīn mradimaniṣṭham atho laghiṣṭham
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.13)

(105)

kalpa-drumasya mṛdunā vi apena tena
ratnāṅgulīyaka-mahobhir alaṅkṛtena
dantāvaliṁ vihita-vīkṣaka-netra-harṣam
ālola-kuṇḍala-yugaṁ śanakair jagharṣa
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.14)

(106)

aṅguṣṭha-tarjanikayor dhṛtayā vitastyā
jihvā-vilekhanikayā maṇi-hemamayyā
rājan maṇīndra-valayaṁ vyalikhan manojñāṁ
tāmbūla-rāga-parabhāgavatīṁ rasa-jñām
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.15)

(107)

bhūyaḥ payobhir amalair vadanaṁ nineja
bhūyo mamārja ca kadāpi na codviveja
śrī-darpaṇaṁ kṛta-samarpaṇa-cañcalākṣi-
lakṣmyā cakāra mukha-dhāvana-śuddhi-sākṣi
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.16)

(108)

māṇikya-kaṅkatikayā kara-padma-koṣaṁ
samprāptayā valaya-kaṅkati-cāru-ghoṣam
keśa-prasādhanam athānabhisandhi-hāsī-
bhūtānanā vyadhita kāpi kumāra-dāsī
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.17)

(109)

naktantanaṁ vasanam asya nirāsya kaścid-
vāso'ntaraṁ suparidhāpya kalā-vipaścit

uṣṇīṣa-bandham atha mūrdhni babandha pādau
prakṣālya vārbhir abhimṛjya ca vāsarādau
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.18)

(110)

gā dogdhum uddhura-dhiyo'pi vṛthodyamās te
gopā babhūvur atha tarṇaka-maṇḍalāś ca
cūṣanta eva na payaḥ kaṇa-mātram āsām
āpīnato'dya yad avāpurato viṣeduḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.44)

(111)

gāvas tavādhvani dhṛtāśru-bhṛtākṣi-yugmā
na prasravanty apagatān na lihanti vatsān
hambādhvani-dhvanita-dig-valayā vilambaṁ
soḍhuṁ darāpi na hi samprati śaknuvanti
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.45)

(112)

ity eva kenacid upetya sa goduhokto
mātṝr nijāsya-dara-hāsya-sudhābhiṣekaiḥ
svānanda-śaṁsibhir asau sukhayan mukhābjaṁ
tāmbūla-rañjitam alaṁ kalayann udasthāt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.46)

(113)

dohaṁ samāpya balabhadra! sahānujas tvaṁ
mallājiraṁ vrajasi cet kuru mā vilambam
nirmañcanaṁ tava bhaje kṣaṇa-mātreva
sārdhaṁ vihṛtya sakhibhir drutam ehi bhoktum
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.47)

(114)

śrutveti mātṛ-giram āha harir na mātaḥ
pratyeṣi māṁ yad amum eva vadasy athaivam
śiṣṭo'graṇīḥ punar amīṣv aham eka eva

no ced amuṣya vaśatāṁ kim uri kariṣye?
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.48)

(115)

śiṣṭo yathā tvam asi vatsa! nijātibālyam
ārabhya tat khalu vidanty akhilāḥ purandhryaḥ

yāḥ svālayāpacaya-vedanayā purāsāṁ
phut-kartum āpur iha no katidheti soce
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.49)

(116)

saudāminī-tati-vibhā-jayi-dāmanī-dyud
vibhrāji-savya-kara-korakitāravindaḥ
sa grāhita-pramita-kānaka-dohanīko
mātrā tayā sakhi! rayād adhikaṁ vireje
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.50)

(117)

stambe-rama-vraja-viḍambi-vilambi-pāda-
vinyāsa-jhañjhana-jhaṇat-kṛta-kiṅkiṇīkaḥ
lolālakāli-maṇi-kuṇḍala-kānti-veṇī-
vīcī-bhara-snapita-vaktra-sudhāṁśu-bimbaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.51)

(118)

pītottarīya-capalelita-keli-nṛtya-
rājad-ghanāṅga-kiraṇocchalanocchrita-śrīḥ
preṅkhola-hāra-paridhi-śrita-kaustubhodyad-
bhānuḥ svanac-caraṇa-bhūṣaṇa-cumbi-dāmā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.52)

(119)

niṣkramya ramya-purataḥ purato'bhigacchan
yacchan mudaṁ svajananī-jana-locanebhyaḥ
dāsaiḥ pradhāritam avārita-rocir aśnaṁ

tāmbūla-pulakam avāpa sa gopurāgram
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.53)

(120)

tad-bāhya-kuṭṭima-ta īm avalambamānaḥ
kā kutra kiṁ kuruta ity anusandadhānaḥ
vyāpārayan nayanam a a-ghaṭāsu narma-
preṣṭhair miladbhir abhitaḥ sa rarāja mitraiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.54)

(121)

tan nirmitānupada-karṇa-kathā-rasajña-
syāsyāmbuje kim api yat-smitam udbabhūva
tasyārtha-jātam api kiṁ vivarītum īśe
ceto'lir eva tava sakhy anusandadhātu
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.55)

(122)

uṣṇīṣa-vakrima-mahāmadhurimṇi tasya
tātkālike kila na kasya mano nyamāṅkṣīt
tatraiva śekharita-kānaka-sūtra-jāla-
rājan-maṇi-dyuti-bharāḥ kim u varṇanīyāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.56)

(123)

taiḥ saurabhaiḥ prasṛmarair anu nūpurādi-
dhvānair balena valabhīm adhirohitābhiḥ
gośāla-vartmani calal lalanāvalībhir
netrāmbujaiḥ sa katidhā nahi pūjyate sma
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.57)

(124)

tat-tad-vilāsa-balitā suṣamā-rasālā
preṣṭhasya sā madhurikā pariveśyamānā
vaiśleṣika-jvaram aśīśamad apy athāsyās
tene ca taṁ śata-guṇaṁ tṛṣam edhayantī

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.58)

(125)

harṣonnatiḥ stimitatāṁ śravasor vyatānīt
tarṣottha-saṁjvarabharas tu dṛśor viveśa
ākasmikī nirupamā prativeśi-sampat
tāpaṁ tanoti sahavāsa-bhṛtāṁ sadaiva
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.59)

(126)

prāhānurāga-parabhāgavatī tataḥ sā
tā eva cāru-mukhi! dhanyatamā ramaṇyaḥ
yāḥ khelayanti satataṁ sudṛśas tadīya-
lāvaṇya-keli-jaladhau kala-dhauta-gātryaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.60)

(127)

janmaiva hanta kim abhūn mama gokule'smiṁs
tan mādhurīṁ na yad urī-kurute kadāpi
tat śyāmale'ticapale hṛdi leśa-mātrī
no sambhaved iha bhave dhṛtir ity avehi
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.61)

(128)

śyāmāha yāmi! lalite! śṛṇu yāmi gehaṁ
sampraty amūṁ prati mamāstu girāṁ virāmaḥ
tvaṁ padminīṁ vraja-purandara-sadmanīmāṁ
kṛṣṇekṣaṇālini samarpaya baddha-tṛṣṇe
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.62)

(129)

priya-viraha-vihastā srasta-dhīḥ sā tadānīṁ
kṣaṇam api yuga-kalpaṁ kalpayantī babhūva
yad akhilam api kṛtyaṁ kāritā kiṅkarībhiḥ
samaya-vihitam eko'bhyāsa evātra hetuḥ

(130)

atha nikhila-sakhīnāṁ svālibhiḥ snāpitānāṁ
dhṛta-samucita-vastrālaṅkṛtīnāṁ tatiḥ sā
mathita-śarad-udañcac-candrikā-sindhu-jātāṁ
śriyam api nija-pādāmbhoja-bhāsā vijigye
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 3.64)

(131)

kācin maṇīndramayam āsanam ājahāra
śrī-pāda-pīṭham aparā tad adho dadhāra
kāpy ānayad vadana-dhāvana-bhājanāni
kāpy ādadhe daśana-śodhana-sādhanāni
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.48)

(132)

utthāya talpa-talataḥ kanakāsana-sthā
nidrāvasāna-vigalan-niyata-vyavasthā
sā pāda-pīṭham adhi datta-padāravindā
babhrāja sat-parijanair vihitābhinandā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.49)

(133-134)

bhṛṅgāra-nāla-śikhareṇa samarpitābhiḥ
sandhāya vaktra-vivare culukī-kṛtābhiḥ
tat-saurabhasya rabhasādhika-saurabhābhiḥ
śrī-pāṇi-padma-tala-saṅgama-lohitābhiḥ

nikṣepaṇe priya-sakhī-karayoḥ kṛtābhiḥ
karpūra-pūra-rajasā'bhisuvāsitābhiḥ!
vyāptālibhiḥ sakala-keli-kalā-suhṛdbhiḥ
sā sādhu śodhitavatī mukha-padmamadbhiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.50-51)

(135)

kara-talād asakṛc-culukī-kṛtaṁ
salilam ā-rada-tālv anu cālitam

cala-kapola-yugonnati-mañjula-
dhvani-bhṛtaṁ nibhṛtaṁ kṣipati sma sā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.2)

(136)

visṛmarān alakān kiratī śirasy
upari savya-karāṅguli-ghaṭ anaiḥ
alika-gaṇḍa-dṛg-ādy atha sāmita-
dyutim itaṁ timitaṁ trir adīdhavat
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.3)

(137)

vi apikāṁ dyutaros tata-rociṣaṁ
rada-hitāṁ nihitāṁ sva-vayasyayā
mukulitāmbujatāṁ bhajatāñjasā
mṛdutareṇa kareṇa sudṛg dadhe
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.4)

(138)

pratisarodita-dolanam asvanad-
valayam uccala-kuṇḍalam etayā
vyadhita sā mṛjatī radanāṁś chaviṁ
kaṇavad ucchalitāṁ lalitāṁ śritān
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.5)

(139)

atha dadhe sudatī dhanur-ākṛtiṁ
maṇimayīṁ rasanā-pariṇejinīm
mṛdula-pāṇi-yugāṅguli-yugmakāṁ
sahacarī-karato'dara-toṣataḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.6)

(140)

navadalopamitāṁ rasanāṁ mṛjaty
atha tayā nata-kampita-mastakam
mukham iyaṁ skhalitair alakair vṛtaṁ

vidadhatī dadhatī smitam ābabhau
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.7)

(141)

niraṇijad bahir-antaram apy araṁ
mukha-vidhor atha dhauta-kara-dvayā
parijanārpita-mañjula-vāsasā
jala-kaṇāpanayaṁ sanayaṁ vyadhāt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.8)

(142)

sahacarī-vidhṛte maṇi-darpaṇe
tad-abhinandana-sākṣiṇi vīkṣya sā
smita-sudhābhir adhāvayad ānanaṁ
priyatama-kṣaṇa-lakṣaṇa-lakṣakam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.9)

(143)

tasya dohādikāṁ kriyāṁ
dṛṣṭāgatā kalāvatī
jagādātha tad-abhyarṇe
paramollāsa-saṁyutā

(144)

gopālo'pi sva-gośālaṁ
sarāma-madhumaṅgalaḥ
sakāvya-gīṣpatiḥ sāyaṁ
śaśī-vāmbaram āviśat
(Govinda-līlāmṛtam 2.37)

(145)

dadhāra dyuṣadāṁ rāmo
dhavalāvali-veṣṭitaḥ
kailāsa-gaṇḍa-śailālī-
madhyasthairāvata-bhramam
(Govinda-līlāmṛtam 2.38)

(146)

madhye'cyuto'ñcan dhavalāvalīnām
udānanānāṁ paritaḥ sthitānām
dadhau janānāṁ sphū a-puṇḍarīka-
śreṇy-antar-añcad-bhramara-bhramaṁ saḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.39)

(147)

hihī gaṅge! godāvari! śabali! kālindi! dhavale!
hihī dhūmre! tūṅgi! bhramari! yamune! haṁsi! kamale!
hihī rambhe! campe! kariṇi! hariṇīti vraja-vidhur
muhur nāma-grāhaṁ nikhila-surabhīr āhvayad asau
(Govinda-līlāmṛtam 2.40)

(148)

nyastāṅgaḥ prapadopari praghaṭayan jānu-dvaye dohanīṁ
kāścid dogdhi payaḥ svayaṁ tv atha parāḥ svair dohayaty unmukhīḥ
anyāḥ pāyayati svatarṇaka-gaṇān kaṇḍūyanaiḥ prīṇayann
itthaṁ nanda-sutaḥ prage svasurabhīr ānandayan nandati
(Govinda-līlāmṛtam 2.41)

(149)

pādāgre kṛta-pādukaṁ trika-samullāsollasat-pārṣṇikaṁ
madhye nyasya ghaṭīṁ pa onnam anataḥ prodyat tviṣor jānunoḥ
gotunda-vyatiṣaṅga-sundara-dara-kṣobha-ślathoṣṇīṣakaṁ
pāṇibhyāṁ krama-kuḍmalāṅguli-pu aṁ gāṁ dogdhi dugdhaṁ hariḥ
(Ānanda-vṛndāvana-campuḥ 11.88)

(150)

vatsād apy adhika-priyo bhagavataḥ pāṇy-ambuja-sparśana-
sneha-srāvi-payaḥ-payodhara-pu ā gaur duhyamānā svayam
dhārābhiḥ sugabhīra-ghoṣa-gahanam āpūrya sā dohanīṁ
dohany antaram eti yāvad avanīṁ tāvat samāpupluvat
(Ānanda-vṛndāvana-campuḥ 11.90)

(151)

aṅguṣṭhāgrima-yantritāṅgulir asau pādārddha-nīruddha-bhūr
āpīnāñcala-mardayann iha puro dvitraiḥ payo-bindhubhiḥ
nyag-jānu-dvaya-madhya-yantrita-ghaṭī-vaktrāntare praskhalad-
dhārā-dhvāna-manoharaṁ sakhi! payo gāṁ dogdhi dāmodaraḥ
(Padyāvalī 2.62)

(152)

śṛṇvantīṁ bhāva-vaivaśyād
vismṛta-snāpana-kriyām
lavaṅga-mañjarī sadyo
juhāva vyagra-mānasā

(153)

tatra kāñcanamaye mṛdu-pīṭhe
cīna-cela-pihite viniviṣṭām
sevane parijanā nipuṇā drāk
tām upāyana-karāḥ parivavruḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.65)

(154)

sāvātārayad-ābharaṇa-nicayaṁ
lalitā svasakhī-tanutaḥ sadayam
kanaka-vratater iva sapraṇayaṁ
pallava-kusuma-stavaka-pracayam
(Govinda-līlāmṛtam 2.60)

(155)

āmṛjya cela-śakalena tanūttamena
sarvāṅgam aṅkitam anaṅga-raṇāṅkakena
abhyaṅga-saṅgi-vasanaṁ paridhāpya naktaṁ
vāso'bhyamūmucad anuttama-gandha-yuktam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.55)

(156)

ākṛṣya mugdham avaguṇṭhanam uttamāṅgād
unmocya kuntala-tatīḥ sughanottamāṅgāḥ
ratna-prasādhanikayā cala-kaṅkaṇāliḥ
saprema sādaram aśūśudhad uttamāliḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.54)

(157)

prakṣālya pāda-yugalaṁ mukuraṁ purastād
ādarśya kācana kalā-kuśalatva-śastā
tailena satsurabhiṇā lasatāruṇimnā-
bhyānañja kañja-vadanāṁ praṇayena bhūmnā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.56)

(158)

aṅgād yato yata udasyati cāru-celaṁ
tat-tan-nirīkṣya hriyam ṛcchati sānuvelam
tenāktam aktam avadhāya sakhīyam aṅgaṁ
tasyāḥ pyadhāt tad-akhilaṁ kṛta-hrī-vibhaṅgam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.57)

(159)

abhyajya rajyad-atiśuddha-hṛdo vayasyā
āpāda-mūrdha-kṛta-mardanam aṅgam asyāḥ
udvartanaṁ vidadhire ghanasāra-pūrṇaiḥ
kastūrikā-ghusṛṇa-candana-cāru-cūrṇaiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.58)

(160)

gandhānubandhi-vimalāmalakī-kaṣāyaiḥ
keśān vighṛṣya katamā vividhair upāyaiḥ
bhṛṅgāra-nāla-galitair lalitaiḥ kabandhair
ukṣāṁ cakāra sahaja-praṇayānubandhaiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.59)

(161)

kālocitena ghanasāra-suvāsitena

nānā-maṇīśvara-ghaṭī-ghaṭayā bhṛtena
dvābhyāṁ śanair ubhayataḥ pratipāditena
dve pārśvayoḥ siṣicatuḥ sumukhīṁ jalena
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.60)

(162)

saṁveṣṭya cāru-cikurān sicayena bāḍhaṁ
niṣpīḍya bhūri galad-ambu nigālya gāḍham
bhūyaḥ prasārya calad-aṅgulibhir vikīrya
bhūyo babandha katamā sicayaṁ vitīrya
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.61)

(163)

kācin mukhendum aparā gala-mūlam anyā
karṇau mamārja mṛdunā vasanena dhanyā
vakṣo visāri katamā katamā ca pṛṣṭhaṁ
bāhu-dvayaṁ ca katamā suṣamā-variṣṭham
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.62)

(164)

saṁveṣṭya śuṣka-vasanena nirāsanīyaṁ
śroṇyā jahāra vigalaj-jalam antarīyam
āmṛjya pāṇi-yugalena śanair udāram
arddhorukaṁ kaṭi-taṭe ghaṭayāṁ cakāra
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.63)

(165)

āmṛṣṭayor vara-payodharayor alolaṁ
kācit kalāsu kuśalātha babandha colam
pa āṁśukena racitaṁ sva-sakhī-janena
nānā-vidhātiśaya-śilpa-viśāradena
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.64)

(166)

tasyopari pratanu śoṇataraṁ suvīci-
caṇḍātakād udayad uccala-sanmarīci

śrī-pāda-padma-nakha-candra-cayāgra-cumbi
celaṁ babandha tapanīya-guṇānubandhi
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.65)

(167)

lamba-pralamba-yugalena supaṭṭa-dāmnā
muktā-maṇīndra-mahasā vilasad-garimṇā
ākuñcana-krama-vaśāt kamalānukārāṁ
jagrantha nīvim abhinābhi suśilpa-sārām
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.66)

(168)

kanaka-bindumatī nava-śā ikā
ghana-rucis tad-upary atididyute
yad-abhiv□□□□eṣṭanam eva mukunda-dṛṅ
niranurodhana-rodhanam ucyate
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.35)

(169)

ārohya tām atha mahāmaṇi-pīṭha-pṛṣṭhe
vistāritātimṛdu-cela-kṛta-pratiṣṭhe
prakṣālya pāda-kamala-dvitayaṁ satoṣāḥ
sakhyo vyadhur vividha-maṅgala-veṣa-bhūṣāḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.67)

(170)

bhūyaḥ prasārya bahuśo bahuśaḥ prasādhya
ratna-prasādha-nikayāṅgulibhir viśodhya
kālāguru-prabhava-dhūpa-dhurā-pracāram
ālī-janaḥ kaca-bharaṁ surabhī-cakāra
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.68)

(171)

snānād ṛjuṁ sad-alakālim arālayitvā
kastūrikābhir alike tilakaṁ likhitvā
sindūra-bindu-rucire'kṛta bālapāśyāṁ

sīmanta-sīmani maṇīndra-mayūkha-rasyām
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.69)

(172)

kastūrī-patravallī-samudaya-khacitaṁ pārśvayor ākapolaṁ
bhāle śrīkhaṇḍa-bindūtkara-vṛtam abhitaḥ kāma-yantrābhidhānam
antaḥ kastūrikodyan-malayaja-śaśabhṛl-lekhayādhaścitaṁ sā
cakre sīmanta-rekhānvitam atha tilakaṁ sāndra-sindūra-paṅkaiḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.77)

(173)

maulau babandha katamā sumaṇi-pravekaṁ
sanmālatī-kusuma-garbhaka-kānti-sekam
dhammillam ullasita-lohita-paṭṭa-dāmnā
lamba-pralamba-yugalena maṇīndra-dhāmnā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.70)

(174)

sūkṣmordhva-randhra-gata-hema-śalākikāyā
mūlāgra-saṅga-lalite vidadhe sukāyā
śrī-cakrikā-bakulike śruti-madhya-deśe
ratna-prabhā-bhara-dhurā vihitopadeśe
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.71)

(175)

muktākalāpa-kalayā lalita-prakāśyāṁ
kācid vyadhād alaka-sīmani patrapāśyām
kācin maṇīndramaya-kuṇḍalam atyudāram
ekaikaśaḥ śruti-yuge ghaṭayāṁ cakāra
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.72)

(176)

kācid vibhūṣya nayane dalitāñjanena
smārau śarāv iva nighṛṣṭa-rasāñjanena
nāsāpasavya-pu ake vitatāra muktāṁ
netrāñjanādhara-vibhā-bhara-nīla-raktām

(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.73)

(177)

makarike likhatī mṛdu-gaṇḍayor
makara-ketanam āhvayad eva sā
yam adharāruṇa-pallavam arpayan
rasamaye samaye harir arcayet
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.68)
(178)

rucira-cibuka-madhye ratna-rājac-chalākā-
kalita-kara-viśākhā-nirmito'syāś cakāsti
nava-mṛga-mada-binduḥ śobhayan śrī-mukhenduṁ
bhramara iva dalāgre sanniviṣṭaḥ sarojam
(Govinda-līlāmṛtam 2.83)

(179)

karpūrāguru-kāśmīra-
paṅka-miśrita-candanaiḥ
samālipya viśākhā'syāḥ
pṛṣṭhaṁ bāhu-kucāv uraḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.76)

(180)

puṣpa-gucchendulekhābja-
makarī-cūta-pallavam
lilekha citraṁ kastūryā
citrā tat-kucayos taṭe
(Govinda-līlāmṛtam 2.78)

(181)

mīnī-prasūna-nava-pallava-candralekhā-
vyājāt svacihna-śara-kunta-dhanūṁṣi kāmaḥ
tad-bhrū-dhanur-dhuvana-mātra-nirasta-karmā
manye nyadhatta nija-tat-kuca-koṣa-gehe
(Govinda-līlāmṛtam 2.79)

(182)

citrārpitāneka-vicitra-ratna-
muktācitā rakta-dukūla-colī
kucau bha-jālendra-dhanur-vicitrā
tastāra śailāv iva sāndhya-kāntiḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.80)

(183-184)

upari khacita-nānā-ratna-jālaiḥ sphuranta
vimala-pura a-patryā kaṇṭham asyā viśākhā
hari-kara-dara-cihna-śrī-haraṁ puṣkarākṣyāḥ
sapadi hari-bhiyeva chādayāmāsa madhye

vajrācitākhaṇḍala-ratna-citra-
susthūla-madhyo guṇa-baddha-cañcuḥ
lalāsa tasyā upakaṇṭha-kūpaṁ
dattas tayā hā aka-citra-haṁsaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.86-87)

(185)

suvarṇa-golī-yuga-madhyagollasan
masāra-golī-gilito'ntarāntarā
susūkṣma-muktāvali-gumphitas tayā
nyayoji hāro hṛdi gostanābhidhaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.88)

(186)

masāra-candropala-padmarāga-
suvarṇa-golī-grathitāntarālaiḥ
muktā-pravālaiḥ parigumphitāṁ sā
ratna-srajaṁ tad-dhṛdaye yuyoja
(Govinda-līlāmṛtam 2.89)

(187)

vaidūrya-yugmācita-hema-dhātrikā-
bījā-bha-golī-gilito'ntarāntarā

vicitra-muktāvali-citra-gucchako
rarāja tasyā hṛdaye'rpitas tayā
(Govinda-līlāmṛtam 2.90)

(188)

rāse niśīthe saha-nṛtya-gāna-
tuṣṭena dattāṁ hariṇā svakaṇṭhāt
tasyaiva sākṣād iva rāja-lakṣmīṁ
guñjāvalīṁ tad-dhṛdi sā yuyoja
(Govinda-līlāmṛtam 2.91)

(189)

sthūla-tārāvalī-ramyā
san-nāyaka-vibhūṣitā
tasyā ekāvalī-jyotsnī
hṛd-ambaram amaṇḍayat
(Govinda-līlāmṛtam 2.92)

(190)

kanaka-khacita-vajrair veṣṭitaiḥ padmarāgaiś
cita-harimaṇi-pūrṇābhyantarā śātakaumbhī
pratanu-pura a-rājac-chṛṅkhalālambamānā
lasati hṛdi viśākhā-yojitāsyāś catuṣkī
(Govinda-līlāmṛtam 2.93)

(191)

ālī-janair maṇḍana-keli-kāle
vibhūṣyamāṇā vṛṣabhānu-putrī
urogate nīlamaṇīndra-hāre
svinnā sakampā pulakākulāsīt
(Alaṅkāra-kaustubha 5.73)

(192)

pṛṣṭhāntaḥ krama-lambamānam amalaṁ grīvānta-hārāvalī-
vī ī-bandhana-paṭṭa-sūtra-camarī-jālaṁ tadāsyā babhau
manye cāru-nitamba-śailaka akān mūrdhnādhirohārthakaṁ

sopānaṁ vidhinā kṛtaṁ karuṇayā veṇī-bhujaṅgyāḥ sphuṭam
(Govinda-līlāmṛtam 2.94)

(193)

madhye-pragaṇḍam atulāṅgadam-unmaṇīni
madhye-prakoṣṭham atulāni ca kaṅkaṇāni
tat-sīmni kāpya-kṛta maṅgala-paṭṭa-sūtraṁ
ratna-prakāśi maṇi-bandha-rucāticitram
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.75)

(194)

muktāvalī-khacita-hā aka-kaṅkaṇābhyāṁ
saṁveṣṭitaḥ sa valayāvali-sanniveśaḥ
bimbair-vidhor-milita-bhāskara-maṇḍalābhyāṁ
tasyāś cakāsti nitarām iva saiṁhikeyaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.97)

(195)

nija-nāmāṅkitā nānā-
ratna-dyuti-karambitā

babhāv aṅguli-mudrāsyā
vipakṣa-mada-mardanī
(Govinda-līlāmṛtam 2.99)

(196)

tundāntike maṇi-vinirmita-tunda-bandhaṁ
kāñcī-guṇaṁ ca tad adho maṇi-vṛnda-bandham
pādāṅgulīṣu vara-ratnamayormikālīm
ā-gulpham ādhṛta suhaṁsaka-yugmam ālī
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.77)

(197)

nakha-śikhāṅghritalādy uru-śoṇimāpy
ahaha yāvaka-rañjitatām agāt
bhavati kiṁ dara-dīpaja-rociṣā

dina-kṛto na kṛto manujair mahaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.96)

(198)

anyā kācid āha-
vṛthā'kṛthā yāvakam aṅghri-paṅkaje
sva eva rāgo'sya dṛśāṁ rasāyanaḥ |
kintv eka evāsti guṇo'sya rādhike
yaḥ keśavasyāpi ca keśa-rañjanaḥ ||
(Alaṅkāra-kaustubha 5.63)

(199)

mañjīra-yugmam atimañjula-ratna-siddhaṁ
pādāmbujopari cakāra ca kāpi baddham
tat-tat-svaśilpa-kuśalatva-nidarśanāya
kācin maṇīndra-mukuraṁ purato nināya
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.78)

(200)

asyā nyadhād uṣasi narmadayā svasakhyā
mālākṛtas tanujayopahṛtaṁ viśākhā
smerāravinda-vadanātha karāravinde
līlāravindam aravinda-vilocanāyāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.103)

(201)

sā kṛṣṇa-netra-kutukocita-rūpa-veśaṁ
varṣmāvalokya mukure pratibimbitaṁ svam
kṛṣṇopasatti-taralāsa varāṅganānāṁ
kāntāvalokana-phalo hi viśeṣa-veṣaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 2.105)

(202)

malla-līlādikaṁ tasya
tan-madhye sakhibhiḥ saha

vilokyaiva hiraṇyāṅgī
tām āyātāvadad drutam

(203)

godohanād atha viramya sa ramya-līlaiḥ
sārdhaṁ nija-priya-sakhaiḥ svasamāna-śīlaiḥ
abhyāyayau kutuka-malla-vilāsa-nityā-
bhyāsālayaṁ maṇimayaṁ sakalaikamatyā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.20)

(204)

pratyekam eva sakhibhiḥ savayobhir etair
malla-kriyām atha bhujābhuji vīta-bhītaiḥ
svasvaujasaḥ prakaṭanena saroṣa-darpaiś
cakre'pasarpa-parisarpa-visarpa-sarpaiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.21)

(205)

viśramya kiñcid atha sañcita-puṇya-vṛndais
tair eva kaiścana mahāguṇa-vṛkṣa-kandaiḥ
abhyañjanārtham anurañjana-mañju-hāsair
abhyaṅga-maṅgala-gṛhaṁ praviveśa dāsaiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.22)

(206)

nānā-prabandha-bahubandha-vidhau vidagdhair
abhyaṅga-maṅgala-viśeṣa-kalāsu mugdhaiḥ
tailena sādhu śubha-gandha-subāndhavena
prārambhi yat tad urarīkṛtam apy anena
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.23)

(207)

āpāda-mastakam anasta-samasta-bhāgyais
tailena taiḥ priya-samāja-sabhāja-yogyaiḥ
nātiślathaṁ ca na dṛḍhaṁ ca sumaṅgalāni

prītyā ciraṁ mamṛdire'tha tad aṅgakāni
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.24)

(208)

te kauṅkumena rajasā ghanasāra-cūrṇaiḥ
pūrṇena cāru-mṛdunā paripeṣa-śīrṇaiḥ
vimlāna-bhāvam atha taila-kṛtaṁ harantaḥ
kṛṣṇasya tān avayavān udavartayanta
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.25)

(209)

kenocitena ghanasāra-suvāsitena
nānāvidha-sphaṭika-hema-ghaṭī-bhṛtena!
keśān kaṣāya-kaṣitān kalayan kumāra-
dāsī-gaṇo'mbuja-dṛśaṁ snāpayāṁ cakāra
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.26)

(210)

kācit kaṣāyita-kacān bahuśaḥ kaṣantī
kācin mṛdūn avayavān mṛdu mārjayantī
bhṛṅgārakeṇa katamā salilaṁ kirantī
lebhetarām atitarām anurāga-kāntī
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.27)

(211)

jyotsnābhir nava-nīradaḥ kim athavā śuklena nīlo guṇaḥ
śuddha-sphaṭika-ratna-kānti-salilaiḥ kiṁ vendranīlāṅkuraḥ
muktābhiḥ kim u vā tamāla-taruṇaḥ snātaḥ samudbhrājate
kiṁ vā śyāma-sarojam ujjvala-vidhukṣodair murārer vapuḥ

(212)

evaṁ samāpya katame snapanaṁ śubhena
śaṅkhodakena śirasi pratipāditena
aṅgoñchanāṁśukam anekam athopanīya
saṁmārjanaṁ vidadhur asya bhṛśaṁ vinīya
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.28)

(213)

ādau sucela-śakalair mṛdulair aśuṣkaiḥ
paścāt krameṇa mamṛjuḥ sita-sūkṣma-śuṣkaiḥ
āpāda-kuntala-bharam pratisandhi-sandhi
te mārjanaṁ vidadhire praṇayānubandhi
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.29)

(214)

kaścit kacān gata-jalān dvividhena vāsaḥ-
khaṇḍena sādhu vidadhe mṛdu-manda-hāsaḥ
kaścit paṭuḥ kaṭita ād galad ambu-celaṁ
celāntareṇa vinināya kṛtāvahelam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.30)

(215)
kenāpi nūtanam atitvarayopanītaṁ
kauṣeya-cela-yugalaṁ druta-hema-pītam
kenāpi pāṇi-kamale kramataḥ pradattam
utsārya pūrva-paṭam āśu sa paryadhatta
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.31)

(216)

tasyāsthitasya ramaṇīya-maṇī-catuṣkaṁ
prakṣālitāṅghri-kamalasya lasad-vapuṣkam
paścād-gatena katamena kumāra-bhṛtye-
nāsevi kuntala-bharaḥ kuśalena kṛtye
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.32)

(217)

bhūyaḥ prasārya parimṛjya muhuḥ prasādhya
ratna-prasādhanikayā bahuśo viśodhya
āvṛtya cela-śakalena satā dviphāla-
baddhaḥ sa kuntala-bharaḥ prabhayā paphāla
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.33)

(218)

anyonya-pālana-kṛtā kaca-mecakimnā
sūkṣmātisūkṣma-vasanasya ca pāṇḍarimṇā
nirmoka-moka-parabhogi-nibho'sya keśa-
vinyāsa eṣa na hi kasya dṛśor viveśa
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.34)

(219)

snānād-ṛjūn sad-alakān atha kuñcayitvā
cāru-svabhāva-ku ilān api rañjayitvā
bhāle lilekha tilakaṁ śaśi-maṇḍalābhaṁ
śrīkhaṇḍa-kuṅkuma-rasena sujāta-śobham
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.35)

(220)

gārutmatendramaṇi-hīraka-padmarāga-
pradyotanaṁ vidhurayantyam ivāpy anāgaḥ
anya-prabhāva-raṇakāri-mayūkha-sāndraṁ
śrī-kaustubhābhidham adhatta mahā-maṇīndram
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.36)

(221)

sthūlena mauktika-phala-prakareṇa kḷptān
hārān dadhāra gir-agocaratām avāptān
kañcid viśālatara-vakṣasi nābhikūle
kañcit pralambam atha kañcana jānu-mūle
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.37)

(222)

śrī-kuṇḍale maṇimaye makarānukāre
kānti-prabhākṛta-kapola-mahaḥ-pracāre
śrī-karṇayor upaninīya jaloparuddhe
snānotsavena virahayya sa pūrva-siddhe
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.38)

(223)

sat-paṭṭa-sūtra-kṛta-mañjutara-pralambau

sad-ratna-paṭṭamaya-maṅgala-sūtra-cumbau
gārutmatādi-nava-ratnaja-bāhu-bandhau
kaścid babandha valayau maṇi-bandha-sandhau
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.39)

(224)

divyāṅgulīyakam udāram anāmikāyāṁ
tat-padmarāga-mahasāṁ pariṇāmikāyām
pṛṣṭhopasanna-maṇimudram avarjanīyaṁ
datte sma kaścid adhi-tarjani rañjanīyam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.40)

(225)

nānā-maṇīndra-ghaṭayā ghaṭitānubandhaṁ
pītāṁśukodara-ta īm anu tunda-bandham
māṇikya-kiṅkiṇi-guṇaṁ ca ka īra-mūle
kaścid babandha paridhatta-lasad-dukūle
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.41)

(226)

pādāmbujopari maṇīndra-ghaṭānukḷptaṁ
mañjīra-yugmakam atho nakha-candra-dīptam
ādhāya ko'pi maṇi-darpaṇam atyudāram
āsyendu-bimbam adhi saspṛham ādadhāra
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.42)

(227)

atrāntare vraja-purandara-sannideśam
ādāya kaścana tad asya gṛhaṁ viveśa
ūce ca kṛṣṇa! janakasya girā bahubhyas
tvaṁ dātum arhasi gavām ayutaṁ dvijebhyaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.43)

(228)

śrutvā pitur giram asau cikuraṁ nibadhya
pītottarīyam api samyag atho viśodhya
ācamya ramya-vadano guṇa-ratna-sānū
rāmānujaḥ sīvamanasā vitatāra dhenūḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.44)

(229)

goṣṭheśvarīpsitatamo rasavat-prapākaḥ
sampādito bhavati yāvad aneka-pākaḥ
tāvan na soḍhum abhiśaktavatī vilambaṁ
sā prāhiṇot kim api bhoktum athāvilambam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.45)

(230)

haiyaṅgavīna-dadhi-dugdha-sarādi-bhakṣyam
etat sameta-ghanasāra-rajo'bhibhakṣya
ācamya ca priya-sakhāṁsa-kṛtāvalambas
tāmbūlamāda madhurānana-candra-bimbaḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.46)

(231)

niśamyemāṁ vārttāṁ pramuditavatī sīdhu-sadṛśīṁ
svayaṁ paktvā yan no tad-aśanam asau kāritavatī
viṣaṇṇā bāṣpāṇāṁ hima-mihikā-bindu-nikaraṁ
mumocevākṣibhyāṁ jalaja-yugataḥ śīkara-kaṇam

(232)

atrāntare vrajapurādhipayā'napāya-
vātsalya-kalpa-latayā'tirayān nirdiṣṭā
āgatya kundalatikāntim etad akṣi-
bhṛṅga-pramoda-kṛtaye kṛtinī vyarājīt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.109)

(233)

anyonya-darśana-samudgamana-smitāḍhya-

śastānuyoga-rabhasonnati-sīdhu-vṛṣṭiḥ
sadyo babhūva yata eva tadā tad-āli-
vṛndaṁ nananda sama-sauhṛda-hṛdya-rociḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 4.110)

(234)

vrajapura-parameśvarī-prasādaṁ
mayi sakhi! vyakti tavodayo hy akasmāt
na śiśira-rucinā vinaiva pūrvāṁ
diśam adhi rātri sameti kāpi lakṣmīḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.1)

(235)

tad aham anumime nideśa-dambhāt
kim api kṛpāmṛtam eva sā vyatārīt
yad idam anupalabhya yan mamātmā
svam api sakhedam avaity anātmanīnam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.2)

(236)

ajani rasavatī-vidhāpanārthā
rasavati! te gatir ity avaimi nūnam
atha kim itarathā javād ayāsīḥ
prathamato'nunayanty amūṁ mad-āryām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.3)

(237)

iti sudṛg-uditāmṛtaṁ pibantī
smita-subhagaṁ nijagāda kundavallī
tad ayi sakhi! vidhehi tatra yātrām
akṛta-vilambam itaḥ sahāli-vṛndā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.4)

(238)

kim iha gurujanāvaler anujñā-
grahaṇa-vidhāv aṇumātram asti kaṣṭam

yad atula-dhana-dhenu-dhānya-varṣair
akṛta vaśāṁ svayam eva tāṁ vrajeśā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.5)

(239)

nirupadhi-parama-priyo'su-koṭer
api nikhilasya janasya goṣṭha-bhājaḥ
vrajapati-tanayaḥ samīhate yat
param iha vipratipattir asti kasya
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.6)

(240)

sakhi! kim api na veda tat savitrī
tad atula-rocaka-vastu saṁjighṛkṣuḥ
ucitam anucitaṁ sva-lābha-hānī-
nija-para-bhāva-bhidā yaśo'yaśo vā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.7)

(241)

pacasi yad api yaś ca tasya bhoktā
sa ca tirayaty amṛtaṁ sadaiva divyam
iti nikhila-pureṣv atiprasiddhis
tava sakhi! kaṁ na camatkaroti bāḍham
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.8)

(242)

yad avadhi kalayāṁ babhūva sā tvāṁ
munivara-datta-varāṁ varāmbujākṣi!
tad avadhi tava pāṇi-saṁskṛtānnā-
śana-viratiṁ kvacanāhni nāsya cakre
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.9)

(243)

jayati yad atighora-daitya-yūthaṁ
mṛdula-tanuḥ svaparābubhūṣum eṣaḥ
tvad amala-kara-pakva-bhakta-bhukter

aparam iyaṁ manute na hetum atra
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.10)

(244)

śṛṇu paramayi tattvam atra rādhe
yad avagataṁ sahasāntaraṁ mayāsyāḥ
pratidinam avalokanaṁ vinā te
śaśi-mukhi! khidyati sā yathā svasūnoḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.11)

(245)

sutanur abhidadhe'vadhehi vijñe
sakhi! tad idaṁ na vadasy ayuktam ittham
api tu kulavatīti vāda-bhājāṁ
sphuṭam aparāṅgana-gāmitety ayuktam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.12)

(246)

yad api bata sakhīyaṁ rītir eveha loke
tad api tava vaco no laṅghanīyaṁ kadāpi
anunaya prathamaṁ tāṁ kintu yuktyā hi vṛddhāṁ
parivadati tu yā māṁ āśu labdhvāpi rāyam

(247)

tataḥ sāsādya jaṭilāṁ
snuṣāyāṁ ku ilām api
śrāvayāmāsa sandeśaṁ
vrajeśvaryā vicakṣaṇā
(Govinda-līlāmṛtam 3.18)

(248-249)

ākarṇya sājñāṁ vrajarāja-rājñyāḥ
kṛṣṇāt snuṣāyām api śaṅkamānā
vicintya śikṣām atha paurṇamāsyās
tāṁ kundavallīṁ praṇayād avādīt

snuṣeyaṁ me sādhvī guṇa-garima-mādhvīka-madhurā
janaś chidrānveṣī sa khalu capalo nanda-tanayaḥ
na cājñāvajñeyā vrajapati-gṛhiṇyā bhagavatī-
vacaḥ pālyaṁ vatse! na ati hṛdayaṁ kiṁ nu karavai!
(Govinda-līlāmṛtam 3.19-20)

(250)

mātaḥ! satyaṁ vadati bhavatī kiṁca gopendra-sūnur
nāyaṁ jñeyaḥ khala-samudayair yādṛśaḥ śrāvito'sti
kintu prodyad-dyumaṇir iva sad-dharma-padme khalālī-
ghūke cāyaṁ vṛjina-timire ghoṣa-santoṣa-koke
(Govinda-līlāmṛtam 3.21)

(251)

mādhuryaṁ tūnmadayati jagad-yauvataṁ tasya tasmād-
bhītir nītis tava nava-vadhū-pālanaṁ cāpi yuktam
māśaṅkiṣṭhās tad ayati yathā dṛk-pathaṁ nāsya sādhvyāś
chāyāpy asyāḥ svayam aham imāṁ drāk tathā te'rpayāmi
(Govinda-līlāmṛtam 3.22)

(252)

tvaṁ putri! sādhvī prathitāsi goṣṭhe
tvayy arpiteyaṁ saralā vadhūs tat
sa lola-dṛṣṭiḥ kila nanda-sūnur
naināṁ yathā paśyati tad vidheyam
(Govinda-līlāmṛtam 3.23)

(253)

vadhūm athāhūya jagāda vatse
vrajālayān nanda-vadhū-samīpam
niṣpādya tasyāḥ priyam ehi tūrṇaṁ
sahānayaivādya ravis tvayārcyaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.24)

(254)

rādheti diṣṭā hṛdi sābhinanditā-
py anicchuvad gantum uvāca tāṁ sakhīm
astīha kṛtyaṁ na ca me yiyāsutā
gṛhaṁ gṛhaṁ neṅgati yat kulāṅganā
(Govinda-līlāmṛtam 3.25)

(255)

vrajapati-gṛhiṇī-giraṁ cirābhyar-
thana-vinayānunayānubaddha-mūlām
kati nirasitum atra śaknumas tat
tava bhagavān harir eva rakṣitāstu!
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.21)

(256)

avati jagad idaṁ svadharma-pālīḥ
kim iha satīḥ sa jahāti lokanāthaḥ?
iti kila bhavatīṁ tadīya-pāṇau
sumukhi! samarpya nirākulā bhaveyam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.22)

(257)

iti guru-jaratī-girā samudyat-
smita-lava-saṁvṛti-peśalāḥ sakhīḥ svāḥ
vikasad asita-netra-koṇa-bhaṅgyā
kim api nigadya babhūva sāpi tūṣṇīm
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.23)

(258)

kṛtāgrahoccaiḥ punar āryayāsau
kaundyā babhāṣe kṛta-hasta-karṣam
bhītāsi kiṁ sādhvy aham asmy avitrī-
ty uccālitā phulla-tanuḥ pratasthe
(Govinda-līlāmṛtam 3.26)

(259)

kṛṣṇasya prātar-āśāya

saṁskṛtaṁ laḍḍukādikam
ādāya lalitā-mukhyāḥ
sakhyo'py anuyayuḥ sakhīm
(Govinda-līlāmṛtam 3.27)

(260)

atha nija-bhavanād-viniryatī sā
tanu-vasanābharaṇa-cchavi-cchaṭābhiḥ
vyadhita maṇi-vicitra-śātakaumbhīṁ
pura-viśikhāṁ surabhī-kṛtākhilāśā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.25)

(261)

jana-nivaha-gatāgati-pravṛttau
daravimukhī saraṇeḥ śritaika-pārśvā
avanata-dṛg-avācakāsya-padmo-
pari pariguṇṭhana-mādhurī prapede
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.26)

(262)

vīkṣyādhvani parānanda-
calad-vakṣaḥ-pa āñcalām
savayasyāṁ kundavallī
premṇā parijahāsa tām
(Govinda-līlāmṛtam 3.28)

(263)

mūlyānītopasaryās tri-catura-divasān proṣya sandhyāgatas te
bhartā gobhiḥ svagoṣṭhe ghaṭayitum akhilāṁ rātrim eva nyavātsīt
vakṣaḥ prodyan nakhāṅkāvali-citam adharaḥ spaṣṭa-danta-kṣato yat
tat sādhvyās te satītvaṁ samucitam adhunā vyaktam ullālasīti
(Govinda-līlāmṛtam 3.29)

(264-265)

antar-gūḍha-smitotphulla-
kiñcit-kuñcita-locanām

svasakhīṁ lalitālokya
kundavallīm athābravīt

karaka-phala-dhiyāsyāḥ kānane dhṛṣṭa-kīraḥ
stanam anuviniviṣṭaḥ pakva-bimba-bhrameṇa
adaśad adharam uccais tan-nakhāco itaṁ tad-
dhṛdayam idam amuṣyāḥ kiṁ vṛthā śaṅkase tvam
(Govinda-līlāmṛtam 3.30-31)

(266-267)

sakhī-vacaḥ-smārita-kṛṣṇa-saṅga-
līlocchalat-kampa-taraṅgitāṅgīm
tāṁ vīkṣya padmākaram īkṣamāṇā
jagau punaḥ kundalatā sahāsam

ānanda-kampottaralāsi mugdhe!
kiṁ bho vṛthā padmini! kundavallyāḥ
na devaras tvāṁ madhusūdano'sau
bhrāmyan punaḥ pāsyati bhukta-muktām
(Govinda-līlāmṛtam 3.32-33)

(268-269)

karṇa-śarmada-san-narma-
bharma-kuṇḍala-nirmitau
karma hāṁ kundavallīṁ tāṁ
viśākhāha vicakṣaṇā

svene'nurāgaṁ param udvahantī
phullāpi mṛdvī bhramarāt sulolāt
sat-padminīyaṁ sakhi kundavallī-
bhṛṅgānujād bhī-taralā cakampe
(Govinda-līlāmṛtam 3.34-35)

(270)

athānantaram—
kvacana ca pathi nirjane kadācit
sphuṭam itaretara-vāg-vilāsa-raṅgaiḥ
yadi calati tadā kutaḥ kva yāmī-

ty api na hi vedana-gocarī-karoti
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.27)

(271)

kṛṣṇānurāgeṇa vihasta-cittām
ānanda-rāśiṁ janayantam eva
sandarśayāmāsa pathi vrajantīṁ
nandīśvaraṁ tāṁ kila tuṅgavidyā
(Saṅgraha-kartuḥ)

(272-273)

rasāla-panasārjuna-kramuka-nārikelāsanaiḥ
palāśa-va a-parka ī-khadira-bilva-jambvādibhiḥ
madhūka-girimallikā-bakula-nāga-punnāgakair
aśoka-baka-pā alī-kanaka-campakaiś campakaiḥ

tamāla-navamālikā-kanakayūthikā-yūthikā-
kuraṇ aka-lavaṅgikā-damanakātimuktādibhiḥ
api sthalasarojinī-vicakilādibhiḥ kandalī-
priyaṅgu-tulasī-mukhair api vicitra-vīrudgaṇaiḥ
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 1.111, 113)

(274)

sitāsita-vilohitotpala-saroja-kahlārakai
rathāṅga-baka-sārasaiḥ kurara-haṁsa-kāraṇḍavaiḥ
virājita-taraṅgakair vimala-vāribhir vāpikā-
taḍāga-sarasī-mukhaiḥ parivṛtāni toyāśayaiḥ
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 1.114)

(275)

hambāravair iha gavām api ballavānāṁ
kolāhalair vividha-vandi-kalāvatāṁ taiḥ
sambhrājate priyatayā vrajarāja-sūnor
govardhanād api gurur vraja-vanditād yaḥ
(Vilāpa-kusumāñjaliḥ 60)

(276)

sakhi! nija-purato vidūram āgā
vrajapati-sadma samīpa-varti vṛttam
tad ayi nayana-cātakābhilāṣaḥ
phalati tavāśv iti samprati pratīhi
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.28)

(277-278)

iti nigadita-mātrataḥ svasakhyā
sapadi savepathu-jāḍya-viplutāṅgīm
prasabham abhidadhāra cetayantī
kim api jagāda ca tāṁ tadaiva kaundī

sumukhi! kim adhunaiva viklavābhūr
nayana-pathāmilite'pi kṛṣṇacandre
avagamam akhilaṁ satītvam āptaṁ
tava savayaḥ sada eva yat pramāṇam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.29-30)

(279)

dhṛtim iha hṛdi dhartum īśiṣe no
yad api tad apy abale! kṣaṇaṁ dadhīthāḥ
giri-yuga-bhara-dhāraṇāya yat te
giridhara eva mayādya yojanīyaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.31)

(280)

giridhara-diśa eva śaṅkayā yā-
jani vidhurādya sakhī mahāsatīyam
parivadasi balād imām avijñe!
tad api niyokṣyasi hā punas tam asyām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.32)

(281)

tvayi muhur iyam arpitāryayā yat
tad ucitam eva vidhitsase'dya bhadram
svam iva sakhi! paraṁ janaṁ na viddhī-

ty uditavatī lalitā punas tayoce
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.33)

(282)

alam alam anayā girāvidūre
kalaya puraḥ puratoraṇopakaṇṭhe
sphaṭika-ghaṭita-ratna-citritāsthā-
ny-abhinava-kuṭṭima-gaṁ hṛd-eka-kāmyam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.34)

(283)

sarasam uṣasi dugdha-naicikīkaḥ
saha-savayāḥ kṛta-malla-raṅga-keliḥ
avagata-bhavad-āli-yāna-vārttā-
kṣubhita-hṛdāgata eṣa bhāti paśya
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.35)

(284)

vrajapura-lalanā-kulonmadiṣṇu-
karaṇa-paṭu-cchavi-maṇḍalopagūḍhaḥ
madhurima-dhurayaiva kiṁ tribhaṅgī-
kṛta-tanur uccala-dāma-māditālīḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.36)

(285)

śrita-mṛdutara-gaṇḍa-kuṇḍalāḍhyā-
pana-para-tāṇḍava-paṇḍitākṣi-yugmaḥ
pavana-dhuta-paṭāṅga-gaura-nīla-
dyuti-laharī-stimitī-kṛtākhilāśaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.37)

(286)

priya-sakha-bhuja-śīrṣṇi rājad udyat-
karikara-nindaka-dhāma-vāma-bāhuḥ
nija-ruci-vijitābja-ghūrṇanaika-
vyasana-vaśetara-pāṇir eṣa īṣṭe

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.38)

(287)

iti giram atha rūpa-mādhurīṁ tāṁ
yadi caṣakī-kṛta-karṇa-netra-yugmā!
apivad adara-mohatas tadā tat
prasṛmara-saurabham āśv abodhayat tām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.39)

(288)

pulaka-nivaha-kampa-sampad-aśru-
sruti-kalilāpi dhṛtiṁ dadhaty avādīt
sakhi! kim aparam asti vartma pādau
na mama puraś calato'sya kiṁ karomi
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.40)

(289)

guru-paravaśataiva doṣa-dūrī-
karaṇa-paṭus tava kiṁ bhiyā hriyā vā
sapadi savayaseti bodhyamānā
laghu laghu gantum iyeṣa sā tad agre
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.41)

(290)

kim idam iti parasparāvaloko-
cchalita-mahāmadhurimṇi yat tayos tāḥ
svam atula-tarasi nyamajjayann ā-
laya iti varṇayituṁ na gīr apīṣṭe
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.42)

(291)

agha-damana-cakora-candrikās tāḥ
śaśi-vadanāpi papau muhuḥ pipāsuḥ
giridhara-mudiroparīha cāta-
ky atanu-rasaṁ pravavarṣa seti citram
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.43)

(292)

atha nija-nija mūrdhni savya-haston-
namana-kalā-kalitāvaguṇṭhanās tāḥ
avanata-nayanāñcalī-vilīḍha-
priya-caraṇābja-sudhā yayus tad agrāt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.44)

(293)

harir api parivṛtya tan-nitamba-
dyuti-nihitekṣaṇa-paṅkajo'vatasthe
varatanu-tatir apy atītya tad-go-
puram avaguṇṭhanam īṣad asyati sma
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.45)

(294-295)

sakhi! bhavad avaloka-jāta-harṣaṁ
sapadi sa campaka-mālayā baṭus tam
sukhinam akṛta yat tad iṅgita-jñā
bhavasi na vety uditāha sā svasakhyā

tvam asi khalu yathā tathānvamāsīr
nija-dṛśīr yatase parā vidhitsuḥ
iti dara-vikasat-smitā bhramad-bhrūs
tvaritam avāpa mahāpurāntaraṁ sā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.46-47)

(296)

sphaṭika-ghaṭita-kuḍyam īḍya-bharmoj-
jvala-pa alaṁ pavi-kīlakaṁ kavā am
maṇimaya-lalanā-dhṛta-pradīpa-
vratati-naga-dvija-rāji-rājita-dvāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.48)

(297)

dyumaṇi-kiraṇa-dīpta-ratna-kumbha-

dhvaja-na a-keki-vṛtāgra-paura ā am
suravara-pura-nindi yatra śaṁ-daṁ
vilasati mandira-vṛndam indirāḍhyam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.49)

(298)

masāra-prācīraṁ marakata-gṛhaṁ hema-pa alaṁ
pravāla-stambhāli-sphaṭika-vṛti-vaidūrya-vaḍabhiḥ
mahānīlendrā aṁ vimala-kuruvindopala-mahā-
pratīhāraṁ nānākṛti jita-vimānāvali-puram
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 1.152)

(299)

kuḍye yasya maṇi-praveka-racite śilpa-kriyā-kalpitaiḥ
pratyāsajya śukaiḥ samaṁ gṛha-śukeṣv āsādita-sthemasu
saprāṇāḥ kim amī ime kim atha vety unmīlataḥ saṁśayād-
dātuṁ dāḍima-bījakāni suciraṁ muhyanti mugdhāṅganāḥ
(Ānanda-vṛndāvana-campūḥ 1.153)

(300)

mukhya-prakoṣṭhe catur ālaye'syā
bhāṇḍāra-gehaṁ varuṇasya diśyam
śrī-kṛṣṇa-vāsaḥ śubha-dakṣiṇa-sthaḥ
śrī-rāma-dhāmottara-diśy udeti
(Vraja-rīti-cintāmaṇiḥ 2.19)

(301)

prācyāṁ gṛhaṁ tādṛśam eva yatra
prācyāṁ sa yasyānyatara-prakoṣṭhe
svaputra-bhadrāya nijeṣṭadevaṁ
nārāyaṇaṁ sevate eva nandaḥ
(Vraja-rīti-cintāmaṇiḥ 2.20)

(302)

koṣālayasyānvita-dakṣiṇāṁśe
kṛṣṇasya dhāmnaḥ śubha-paścime'sti

yā pākaśālā-dvaya-madhya eva
viśrāma-dhāmānuru rādhikāyāḥ
(Vraja-rīti-cintāmaṇiḥ 2.21)

(303)

kṛṣṇasya dhāmno'nvita dakṣiṇāṁśe
pākālayasyāpi virājamānaḥ
ārāma āste sarasī ca yatra
raho manojñaṁ bahu-geha-vedi
(Vraja-rīti-cintāmaṇiḥ 2.22)

(304)

atha samupaseduṣīṁ sakhībhir hari-
jananī nija-veśma bhāsayantīm
amanuta bhuvana-trayaika-lakṣmīm
uditavatīṁ muditā'rka-mitra-putrīm
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.52)

(305)

tatrāgatāṁ caraṇayoḥ pra□□□¹ṇatāṁ svadorbhyām
utthāpya tāṁ hṛdi nidhāya mukunda-mātā
āghrāya mūrdhni muditā jananī parārdhā
snigdhā cucumba mukham aśru-mukhī tato'syāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.37)

(306)

pratyekam āliṅgya ca tad-vayasyāḥ
papraccha sā'vyāhata-bhavyam asyāḥ
vyagrā sutasyāśana-sādhane drāk
sasneham etāḥ punar āvabhāṣe
(Govinda-līlāmṛtam 3.38)

(307)

na sutāsi kīrtidāyāḥ
kintu mamaiveti tathyam ākhyāmi
prāṇimi vīkṣya mukhaṁ te

kṛṣṇasyeveti kiṁ trapase?□□□ṛ
(Ujjvala-nīlamaṇiḥ 4.45)

(308)

madhura-mṛdula-modakādi kiñcit
samam upaveśya sakhī-janair balāt tām
druta-hṛdayā dhaniṣṭhayāśayitvā
bhṛśam upalālya nināya pākaśālām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.55)

(309)

vividha-madhura-bhakṣyotpādane labdha-varṇā
vraja-bhuvi kila yūyaṁ viśrutā miṣṭa-hastāḥ
tad iha kuruta putryaḥ! sādhu bhakṣyāṇi yatnād
dara-rucir api vatsaḥ saspṛhaṁ me yathātti
(Govinda-līlāmṛtam 3.39)

(310)

upalāvaṇik□□□Ḷaṁ tv ekāḥ
kāścit kuruta dādhikam
sārpiṣkam aparā yūyaṁ
vatsāḥ śārkarikaṁ parāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.40)

(311)

sarasa-rasavatī-satprakriyā-paṇḍitāsi
tvam iha rasavatīṁ me yāhi rādhe! prayatnāt
janani! bala-jananyādhiṣṭhitāṁ miṣṭam annaṁ
racaya saha tayaiva vyañjanāny uttamāni
(Govinda-līlāmṛtam 3.41)

(312)

va akam amṛta-keliṁ sādhayātiprayatnāt
sarasa-masṛṇam anyaṁ putri! karpūra-kelim
madhuram amṛta-koṭer yatra kṛṣṇaḥ satṛṣṇas
trijagati na hi kaścit tvām ṛte yasya vettā□□□□

(Govinda-līlāmṛtam 3.42)

(313)

yasyām uccair lālasāḍhyaḥ suto me
tāṁ pīyūṣa-granthi-pālīṁ ca kṛtvā
karpūrailādy-anvita-pānake tvaṁ
yatnād vatse! dhehi pañcāmṛtākhye
(Govinda-līlāmṛtam 3.43)

(314)

tvaṁ vidhehi lalite'mba! rasālāṁ
tvaṁ ca ṣāḍavam ihāśu viśākhe!
tvaṁ ca bhoḥ śikhariṇīṁ śaśilekhe
putri campakalate! mathitaṁ tvam
(Govinda-līlāmṛtam 3.44)

(315)

āmikṣāṁ tvaṁ putri! saṁsādhya tasyās

tat-tad-dravyair yoga-pāka-prabhedaiḥ
tat-tad-bhedān tuṅgavidye! vidhehi
tvaṁ matsyaṇḍī-pānakāny amba! citre!□□□á
(Govinda-līlāmṛtam 3.45)

(316)

tvaṁ khaṇḍa-maṇḍāni ca raṅgadevi!
tvaṁ kṣīra-sārān vividhān sudevi!
vāsanti! śubhrā mṛdu-phenikās tvaṁ
tvaṁ maṅgale! kuṇḍalikāṁ vidhehi
(Govinda-līlāmṛtam 3.46)

(317)

kādambari! tvaṁ kuru candra-kāntīs
tvaṁ lāsike! taṇḍula-cūrṇa-piṇḍīḥ
tvaṁ śaṣkulīḥ kaumudi! bhūri-bhedās
tvam indu-piṇḍāni madālase'mba!

(Govinda-līlāmṛtam 3.47)

(318)

śaśimukhi! va akāni tvaṁ vidhehi prayatnād
dadhi-va aka-mukhāni prājya-mādhurya-bhāñji
praṇaya sumukhi! ramyāḥ śarkarā-pa ikās tvaṁ
maṇimati! bahu-bhedāṁs tvaṁ ca piṣṭānna-pūpān
(Govinda-līlāmṛtam 3.48)

(319)

vidhatsva bhoḥ kāñcanavalli! vatse!
godhūma-cūrṇodbhava-laḍḍukāni
manoharākhyāni manorame! tvaṁ
tvaṁ mauktikākhyāni ca ratnamāle!
(Govinda-līlāmṛtam 3.49)

(320)

subhṛṣṭa-nistuṣa-tilair
modakān kuru mādhavi!
tathā tila-kadambākhyāḥ
satilāḥ khaṇḍa-pa ikāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.50)

(321)

lājān dhānāṁś ca saṁbhṛṣṭān
pṛthukān ghṛta-bharjitān
kṛtvā vindhye! sitā-kvāthaiḥ
samudgān kuru modakān
(Govinda-līlāmṛtam 3.51)

(322)

rambhe! karambhaṁ kuru śātakumbha-
kuṇḍyāṁ surambhā-phala-śarkarādyaiḥ
niṣpīḍya pakvāmra-rasaṁ manojñe!
sitā-ghana-kṣīra-yutaṁ vidhehi
(Govinda-līlāmṛtam 3.52)

(323)

utthāpitaṁ yat tu mayā mathitvā
prātaḥ sugandhā-payaso dadhīni
tad iṣṭa-gandhaṁ navanīta-piṇḍaṁ
haiyaṅgavīnaṁ kuru bhoḥ kilimbe
(Govinda-līlāmṛtam 3.53)

(324)

svayaṁ dugdhvā vrajendreṇa
prahitaṁ dhavalā-payaḥ
pānārtham ambike mandaṁ
tvaṁ śṛtaṁ kuru vatsayoḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.54)

(325)

ṛjīṣa-darvī-nivahaiḥ parītāṁ
mṛd-dāru-kuṇḍy-ādika-bhājanaiś ca
cullī-cayāḍhyāṁ mama sikta-liptāṁ
tad-dugdha-śālāṁ vrajatāśu bālāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.55)

(326)

nānopakaraṇāni tvaṁ
tāni tāni dhaniṣṭhike!
niṣkāsya tat-tad-bhāṇḍebhyaḥ
pātreṣv ādhāya dāpaya
(Govinda-līlāmṛtam 3.56)

(327)

tat-tat-padārthāṁs tvaritaṁ tulasyā
sahānayā raṅgaṇamālike tvam
ānīya koṣālayato'smadīyād
dāsī-gaṇair dāpaya tatra tatra
(Govinda-līlāmṛtam 3.57)

(328-329)

āmrātakāmra-phalapūra-karīra-dhātrī-
limpāka-koli-rucakādi-phalāni kāmam
taile ciraṁ salavaṇe kila sandhitāni
mūlāny athārdraka-mukhāni ca rocakāni

matsyaṇḍikā-rasa-ciroṣita-pakva-ciñcā-
dhātrī-rasāla-badarī-śakalāni tadvat
niṣkāsya bhos tvam iha manthanikā-kulebhyaḥ
kṛtvānayendumukhi! kāñcana-bhājaneṣu
(Govinda-līlāmṛtam 3.58-59)

(330)

śande śubhe bharaṇi pīvari miṣṭa-haste
cullīcayopari-dhṛtātula-manthanīṣu
dugdhāni bhārika-gaṇopahṛtāni goṣṭhād
vatsāḥ! śanaiḥ śrapayatāśu nidhāya yūyam
(Govinda-līlāmṛtam 3.60)

(331-332)

kānta-bhuktāvaśiṣṭaṁ saṁ-
bhujya tu jāta-śarmikām
āyātāṁ sva-samīpe tāṁ
rādhām āha salālanam

sarasija-mukhi! kīrtidaikakīrte!
pacana-kalā-caturā kṛtāsi dhātrā
tad ayi rasavatīṁ praviśya pākaṁ
kuru lalitādi-sakhī-kṛteti kṛtyam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.56)

(333)

śaśi-mukhi! śaradāṁ śataṁ jayaivaṁ
sukhaya manonayane mamety uditvā
anayata sumanoharās tad-ālīḥ
śam atula-vatsalatā-latā natāḥ sā

(334)

goṣṭheśvarīṁ samabhivādya viśeṣa-namrā
tat-pāṇi-padma-dhṛta-pāṇir atīva kamrā
āsādya rāma-jananīṁ praṇanāma yātām
adhyakṣatāṁ pacana-karmaṇi sābhijātā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.84)

(335)

kailāsa-śailaka-nibhaṁ dadhatī sva-kāntyā
nīlāṁśukā praṇayinī hi sadātra rādhā
ehīti doḥ-prasaraṇena muhur vadantī
śiśleṣa tāṁ samukha-cumbam asau hasantī

(336)

tābhyāṁ mahānasam upetya ca pāka-śālā-
pālīḥ smitena mṛdunā vacasā ca bālā
sammānya mānya-caritā mumude mitāni
pāka-kriyopakaraṇāni vilokya tāni
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.85)

(337-338)

kuṣmāṇḍakālu-kacu-mānaka-kanda-tumbī-
vārttāku-mūlaka-paṭola-phalāni śimbī
ḍiṇḍīśa-vāraṇa-buṣāma-phalāny anīcā-
rambhā-viśeṣa-nava-garbha-navīna-mocāḥ

vāstūka-māriṣa-paṭola-śikhāḥ kalāya-
vallī-śikhāś caṇakāgra-śikhāḥ pradhāya
tumbī-śikhāś ca mṛdulāḥ saha-podikāgrāṇy
ālokya saikṣata sakhīḥ sarasāḥ samagrāḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.86-87)

(339)

yad yena yena vidhinā ruciratvam etya
yad vyañjane yad upayujyata ity avetya
tābhir mahānasa-carībhir amūni tāni

tat-tat-prakāram atha kuṭṭita-karttitāni
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.88)

(340)

elā-lavaṅga-maricārdraka-jāty-ajājī-
jātīphala-tvaca-sulāṅgali-sasya-rājīḥ
siddhārtha-taṇḍula-niśā dalitāṁś ca māṣān
kecij janāḥ pipiṣur abja-dṛśām aśeṣān
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.89)

(341)

piṣṭvā suvarṇa-puṭikāsu śubha-prabhāvair
ācchāditāsv anucarī-ghaṭayā śarāvaiḥ
susthāpitāni vasanopari pāka-līlā-
rambhe cakāra hṛdayaṁ niravadya-śīlā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.90)

(342)

āvaśyakābharaṇa-veśa-lasat-pratīkā
dhautāṅghri-pāṇi-kamalā saha-rohiṇīkā
babhrāja sā vara-mahānasa-vedikāyāṁ
śraddhāya kautukavatī pacana-kriyāyām
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.91)

(343)

dīptāsu rāma-jananīṅgitato'nalena
cullīṣu cārutara-dāru-samujjvalena
ārūruhann akhila-locana-citta-jaitrīs
tās tāmra-rīti-rajatācita-pāka-pātrīḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.92)

(344)

jajjvāla sa svayam aphut-kṛti-vīta-dhūmam
agniḥ svayaṁ jalam abhūd anabhūma-bhūma
yad yatra yatra lavaṇaṁ ca tathā pramāṇaṁ
tat tatra tat kara-tale'kuruta pramāṇam

(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 2.93)

(345)

aguru-sarala-devadāru-dāru-
jvalana-pariśrita-cullikā-cayāgre
nihita-vividha-pātra-rāji-rājad-
bahuvidha-temana-sādhu-sādhanārtham

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.63)

(346-347)

jvalana-kalana-pātra-dhāraṇonna-
ty-avanati-mūrchana-darvi-cālanādyaiḥ
trivali-kuca-bhujāṁsa-kampa-celoc-
calana-vaśād udapādi yas tadā'syāḥ

madhurima-bharam acyutaḥ svasaudha-
sphurita-gavākṣa-dhṛtekṣaṇaḥ pibaṁs tam
madana-madam udañcitaṁ vivṛṇvan
kim api jagāda paṭur baṭuṁ miṣeṇa
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 5.64-65)

(348)

prahitya taṁ sātha mahānasaṁ gatā
kiṁ kiṁ tvayā sādhitam etayā saha
sarvaṁ tad etan mama temanādikaṁ
saṁdarśayety āha balasya mātaram
(Govinda-līlāmṛtam 3.84)

(349)

tām āha sammārjita-vedikāntare
navīna-mṛd-bhājana-paṅkti sambhṛtam
sā darśayantī kṛta-temanādikaṁ
rādhāṁ praśaṁsanty atha tāṁ ca rohiṇī
(Govinda-līlāmṛtam 3.85)

(350)

sumadhuraṁ śaśito'pi susaṁskṛtaṁ
nipuṇayā pacane mṛdu rādhayā
pravara-manthanikāsu susambhṛtaṁ
sumukhi! paśya puraḥ sakhi! pāyasam
(Govinda-līlāmṛtam 3.86)

(351)

bala-puṣṭi-karaṁ hṛdyaṁ
madhuraṁ mṛdulaṁ sati!
manthanī-sambhṛtaṁ paśya
saṁyāvam anayā kṛtam
(Govinda-līlāmṛtam 3.87)

(352)

rambhā-sīrī-kṣīrasāraiḥ
śaṣkulīr vividhāḥ sakhi!
paśya piṣṭa-vikāraṁś ca
nānā-bhedān susaṁskṛtān
(Govinda-līlāmṛtam 3.88)

(353)

pīyūṣagranthi-karpūra-
kelikāmṛtakelikāḥ
anayā saṁskṛtāḥ paśya
yad vidhir me na gocaraḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.89)

(354)

kevalo mathita-klinno
maudgo'yaṁ vaṭako dvidhā
sitā-lavaṇa-saṁyogān
māṣasyāpi catur-vidhaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.90)

(355)

ciñcāmrātaka-cukrāmrais
tat tad dravyādi-yogataḥ
īṣan-madhura-gāḍhādi-
bhedād amlo dviṣaḍ-vidhaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.91)

(356-357)

baddha-rambhā-navya-garbha-
tan-navya-mukulāṁśayoḥ
māna-kandāmbu-kacvīnāṁ
mukhāṁśasyālukasya ca

kuṣmāṇḍa-ḍiṇḍiśāṇāṁ ca
cakrābha-khaṇḍa-jālakam
caṇaka-kṣoda-paṅkāktaṁ
ghṛta-bhṛṣṭaṁ pṛthak pṛthak
(Govinda-līlāmṛtam 3.92-93)

(358)

caṇaka-kṣoda-va akān-
yājya-bhṛṣṭāni kevalam
aparāny amla-sat-takra-
kvātha-klinnāni lokaya
(Govinda-līlāmṛtam 3.94)

(359)

caṇaka-kṣoda-piṇḍānāṁ
svinnānāṁ kvathitāmbhasi
khaṇḍāni dravya-pākādi-
bhedān nānā-vidhāni ca
(Govinda-līlāmṛtam 3.95)

(360)

vaṭikā phala-mūlānāṁ
pṛthak saṁyoga-bhedataḥ
trijāta-maricādyais tu
prakārān bahudhā-kṛtān

(Govinda-līlāmṛtam 3.96)

(361)

karkāru-jyotsnikālābu-
phalāny āli pṛthak pṛthak
rājikā-dadhi-yogena
saṁskṛtāny anayā śubhe
(Govinda-līlāmṛtam 3.97)

(362)

vatsepsita-prasūnāni
ghṛta-bhṛṣṭāni kevalam
ghṛta-bhṛṣṭā dadhi-klinnāḥ
kalikāḥ kovidārajāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.98)

(363)

ghṛta-bhṛṣṭā dadhi-klinnāḥ
prasūna-vaṭikā dvidhā
paṭolasya phalāny ājya-
bhṛṣṭāni ruci-dāny alam
(Govinda-līlāmṛtam 3.99)

(364)

vṛddha-kuṣmāṇḍa-vaṭikāḥ
kacvī-mānālu-kandakaiḥ
tikta-lālita-cūrṇāḍhyāś
cavikāḍhyāḥ parāḥ kṛtāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.100)

(365)

sitailā-maricair yogād
dugdha-tumbī-kṛtānayā
tad-yogād aparaṁ miṣṭaṁ
kṣīra-kuṣmāṇḍa-nāmakam
(Govinda-līlāmṛtam 3.101)

(366)

dadhi-śūraṇakaṁ miṣṭaṁ
dhātrī-śūraṇakaṁ param
dadhnaikaṁ bharjitaṁ cānyaṁ
kāravilva-phalaṁ dvidhā
(Govinda-līlāmṛtam 3.102)

(367)

mṛdu-rambhā-garbha-khaṇḍa-
vṛddha-kuṣmāṇḍa-khaṇḍayoḥ
sitā-dadhi-yutaḥ pāko
madhurāmlaḥ suśītalaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.103)

(368)

nālīta-methī-śatapuṣpikā-miśī-
paṭola-vāstūka-vitunna-māriṣāḥ
prakāra-saṁyoga-vibhedato'nayā
śākāḥ sudhā-garva-hṛtaḥ susaṁskṛtāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.104)

(369)

kalambī pakva-ciñcāyā
rasa-pakvā ruci-pradā
kṛṣṇa-nālīta-śāko'yam
āmāmra-phala-yuk śubhaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 3.105)

(370)

mayuṣṭhakasya mudgasya
māṣasyāpy adhunā mayā
trividho'yaṁ sudhākūpa-
nibhaḥ sūpo vipācyate
(Govinda-līlāmṛtam 3.106)

(371)

paṅkaiḥ sumana-cūrṇānāṁ
dāsībhir bhṛśa-marditaiḥ
pūrṇendu-maṇḍalākārāḥ
kriyante ro ikā mayā
(Govinda-līlāmṛtam 3.107)

(372)

kṛtāni kriyamāṇāni
kartavyāni tu kānicit
ity anna-vyañjanāni tvaṁ
saṁsiddhāni pratīhi nau
(Govinda-līlāmṛtam 3.109)

(373-374)

saurabhya-sadvarṇa-manoharaṁ tat
sā vīkṣya sarvaṁ muditā babhūva
jijñāsamānām atha tad-vidhānaṁ
tāṁ rohiṇī vismaya-pūrvam āha

sāmagrī saiva sāmānyā
pākasya prakriyāpy asau
kintv apūrva-guṇe hetur
gāndharvā-hasta-sauṣṭhavam
(Govinda-līlāmṛtam 3.110-111)

(375)

sā tāṁ rādhām anna-saṁskāra-saktāṁ
prasvidyantīṁ lajjayā namra-vaktrām
dṛṣṭvā rājñī sneha-viklinna-cittā
dāsīm asyā vījanāyādideśa
(Govinda-līlāmṛtam 3.112)

(376-377)

atha tasyāḥ pariveśana-kauśalam āha—
vyāptāyāṁ vasanena bhojana-bhuvi śrī-ratna-pīṭhāgratas

tat-tad-vyañjana-ratna-ratna-puṭikā-paṅktiḥ krameṇābhitaḥ
miṣṭābhīṣṭa-supiṣṭakaugha-puṭikā-paṅktis tu tāsāṁ bahiḥ
samyag bhavya-sugavya-hema-puṭikā-paṅktiś ca tāsāṁ bahiḥ

ity evaṁ kramato'rdha-maṇḍalatayā paṅkti-krameṇādbhute
svālībhiḥ puru-cāru-citra-racanād vaividhya āpādite
anyonyāvyatiṣakta-sūkṣma-surabhi-ślakṣṇair ghṛtācyotanair
madhye hemamayī vyadhāyi rucirā pātrī śubhair odanaiḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 3.1-2)

(378)

sauvarṇīṁ tala-pātrikāṁ ghṛta-pu ī-limpāka-khaṇḍādibhiḥ
sandhānārdra-rasāla-khaṇḍa-sahitaiḥ satkāsamardādibhiḥ
yuktāṁ dakṣiṇato nidhāya nika e tasyāś ca bhṛṅgārakān
karpūreṇa suvāsitena payasā pūrṇān vyadhāt kānakān
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 3.3)

(379)

tasyāḥ pāka-sukauśalaṁ bahu-vidhaṁ dṛṣṭvā vrajeśa-priyā
tāsāṁ tatpariveṣa-citra-racanāṁ cātisphurad-vismayā
ānetuṁ prajighāya vatsala-manāḥ kṛṣṇaṁ ca rāmaṁ ca sā
dhātreyīm atha tau samīyatur atiśraddhā-vaśād añjasā
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 3.4)

(380)

natvā mātaram ājñayā saha-balas tasyāḥ samullāsanaḥ
premṇā bālaka-dāsikā-kṛta-padāmbhoja-dvayī-dhāvanaḥ
ācamyopaviveśa sammukhatayā cārv-annapātrī-puraḥ
sarvaṁ tat-tad-avekṣya vismita-manā babhrāja pītāmbaraḥ
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 3.5)

(381)

śrīdāma-subalau vāme
puro'sya madhumaṅgalaḥ
dakṣiṇe śrī-balaś cānye
paritaḥ samupāviśan
(Govinda-līlāmṛtam 4.22)

(382)

mātṛbhyāṁ krama-darśitena hi pathā bhoktuṁ samārabdhavān
yad yad bhoktum upakramaṁ sma kurute tyaktuṁ na tat soḍhavān
bhoktuṁ tat tad aśeṣam apy abhilaṣan sāmarthyavāṁś ca svayaṁ
kiñcit kiñcid abhukta vīkṣaka-bhiyā durvāda-bhītyāpy ayam
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 3.7)

(383)

vyākhyādbhiḥ saha-bhojibhiḥ saha-balaiḥ pākasya tat-kauśalaṁ
svāduṅkāram adann avāg api hṛdā so'pi praśaṁsann alam
ādau pāyasam āśa kiñcid apara-prācurya-paryāptatāṁ
vīkṣya vyañjana-ratna-yatna-gaminā lobhena bhūmnā citām
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 3.8)

(384)

śākādi-kramato'bhitoṣa-vaśataḥ sarvāṇi sad-vyañjanā-
ny ādan mātṛ-mude bhaved api yathā paktrī-manorañjanā
tān sarvān saha-bhojinaḥ sarasayā vācā hasan hāsayan
bhuñjadhvaṁ na parityajeta kim apīty ekāntam āhlādayan
(Kṛṣṇāhnika-kaumudī 3.9)

(385)

sva-sva-saṁskṛta-miṣṭānnaṁ
prātar-āśopayogi yat
upajahrus tayāhūtā
mātre gopyo mudānvitāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.24)

(386)

śrī-rādhayā yatnata eva gehād
ānīta-khaṇḍodbhava-laḍḍukāni
gaṅgā-jalākhyāny atha raṅgadevī
tad-iṅgitenopajahāra mātre
(Govinda-līlāmṛtam 4.25)

(387)

tāni mātā balādibhyo
vibhajya snehato dadau
prakīrṇa-svarṇa-pātreṣu
vinidhāya pṛthak pṛthak
(Govinda-līlāmṛtam 4.26)

(388)

āsvādayantaṁ ghṛta-pakvam annaṁ
sunarmabhis tān api hāsayantam
ālokayantaṁ nayanāñcalena
rādhānanaṁ taṁ dadṛśur mudālyaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.27)

(389)

ado bhadram idaṁ miṣṭam
etat snigdhaṁ sucāru tat
tarjanyā darśayanty ambā
bhuṅkṣva vatsety abhāṣata
(Govinda-līlāmṛtam 4.28)

(390)

yad yad iṣṭaṁ bhaved yasya
jñātvā jñātvā hasan hariḥ
tasmai tasmai dadau tat tat
svapātrāt prakṣipan muhuḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.29)

(391-393)

vīkṣya yatnānvitām ambāṁ
mandam aśnantam acyutam
parihāsa-paṭus tasmin
vrajeśām avadad baṭuḥ

ayaṁ ced bhūri nātty amba!
dehi me sarvam admy asau

mayaivāliṅgitaḥ puṣṭo
bhavitā bhūri-bhojinā

nāsya manda-ruceḥ śaktir
ghṛta-pakvānna-bhojane
tad asmai laghu-rāddhānnaṁ
vyañjanāny amba! dāpaya
(Govinda-līlāmṛtam 4.30-32)

(394)

atha kṛṣṇaḥ svapātrastha-
pakvānnāñjalibhir hasan
pañca-ṣaiḥ pūrayāmāsa
bhuṅkṣveti baṭu-bhājanam
(Govinda-līlāmṛtam 4.33)

(395-396)

tato vāma-kaphoṇiṁ svaṁ
vādayan vāma-pārśvake
samyag bhoktuṁ kṛtārambhaḥ
prahṛṣṭo baṭur āha tam

vayasya! paśya bhakṣye'ham
ity aśnan kavala-dvayam
mātar me dadhi dehīti
prāhiṇot tāṁ tadāhṛtau
(Govinda-līlāmṛtam 4.34-35)

(397)

gopāḥ paśyata nṛtyatīha capalaḥ pakvānna-labdhāśayā
kīśeśo dadhi-lampa o'yam iti tān kṛtvonmukhāṁs tad-diśi
teṣāṁ bhojana-bhājaneṣu śanakair nikṣipya bhakṣyaṁ nijaṁ
sarvaṁ bhuktam idaṁ mayeti sa punar garvāyamāno'vadat
(Govinda-līlāmṛtam 4.36)

(398)

tathāgatāṁ tāṁ dadhi-pātra-hastām

uvāca paśyāmba! vinaiva dadhnā
mayopabhuktaṁ drutam eva sarvaṁ
tat pāyasaṁ dāpaya bhūri mahyam
(Govinda-līlāmṛtam 4.37)

(399)

haimeṣu pātreṣu nidhāya rādhayā

navīna-rambhā-dala-manda-mārutaiḥ
śītīkṛtaṁ sve pariveśitaṁ kare
tebhyo dadau pāyasam āśu rohiṇī
(Govinda-līlāmṛtam 4.38)

(400)

ānīyānīya gāndharvā-
dattāni vyañjanāni sā
śākādīny amla-śeṣāṇi
tebhyo'dāt kramaśaḥ śanaiḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.40)

(401)

rambhodarastha-cchada-varṇa-lāghavāḥ
saṁmṛṣṭa-godhūma-sucūrṇa-ro ikāḥ
ghṛtābhiṣiktāḥ pariveśitās tayā
tebhyo'nya-pātreṣu nidhāya sā dadau
(Govinda-līlāmṛtam 4.41)

(402)

pūrvaṁ pakvānnam uddiśyā-
dhunā tv annādikaṁ ca yā
baṭoḥ suparihāsoktir
nātra syāt punar uktatā

(403)

kṛṣṇaḥ satṛṣṇo naivātra
balaḥ kavala-mātra-bhuk

śrīdāmā nāma mandāśī
subalo'su-balojjhitaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.45)

(404)

kvaiṣāṁ bhakṣyaikatānatva-
rāhityam avidagdhatā
kvaitad annaṁ sudhā-nindi
svayaṁ lakṣmyaiva sādhitam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.46)

(405)

kāvyaṁ viphalatāṁ kiṁ na
yāti sat-kavi-nirmitam?
yatra goṣṭhyāṁ tad-āsvāda-
lolupatvaṁ na vartate
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.47)

(406)

catur-varga-phalam mūrtaṁ
etad-annaṁ catur-vidham
ahaṁ kevalam eko'sya
pātram ity avadad baṭuḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.48)

(407)

śrīdāmovāca piṇḍībhiḥ
piciṇḍaṁ pūraya drutam
yad eva tava sarvasvaṁ
yad arthaṁ baṭutām adhāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.49)

(408)

baṭur ākhyad are mūrkha!
gopas tvaṁ kiṁ nu vetsyasi?
rasāsvādaṁ svadharmārthaṁ

gā roddhum aṭavīm aṭa
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.50)

(409)

paśyaiṣo'ham anūcāno
vipro yair man-mukhe hutam!
tair iṣṭaḥ sarva-yajñena
bhagavān eva kevalam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.51)

(410)

śrīdāmoce śruti-smṛtyor
vartmāpi śata-janmasu
tvayā paricitaṁ naiva
vipratve sūtram eva te
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.52)

(411)

kṛṣṇaḥ prāha baṭor asti
rasa-śāstre'nuśīlanam
vyañjanāneka-tātparya-
lakṣaṇābhijñatā yataḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.53)

(412)

baṭur āha ṣaḍ evātra
rasā na tv aṣṭa man-mate
ṣoḍhaiva nyāyya āsvādo
yat ṣaḍ evendriyāṇi naḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.54)

(413)

rasā hy aṣṭāv iti prāhur
ye te'pi vyañjanāśritāḥ
vyañjanābhijñatā-leśo'py
eṣāṁ kintu na vidyate

(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.56)

(414)

vihāya śāka-sūpādīn
vihāyas te dhayanti yat
tan nīraṁ prakaṭaṁ hitvā
dhāvanty eva marīcikām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.57)

(415)

kāraṇaṁ rasa-niṣpattau
carvaṇeneti taj jaguḥ
carvan tu paricoṣyanti
na pitur janma-koṭibhiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.58)

(416)

rāmaḥ prāha rasāsvāde
ke'nubhāvā bhavan-mate
ke vā sañcāriṇaḥ ko vā
sthāyī sa svādyate katham
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.59)

(417)

baṭur ūce yad aprāptyā
pūrvam evāśru me bhavet
prāptyā tu vyañjanasyāsya
pulakāsya-prasannate
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.60)

(418)

varṇasya snigdhatā-tṛptyā
vaivarṇyaṁ tac ca paśya me
bhuñjāna eva yad vacmi
svaro me tena bhidyate
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.61)

(419)

stambho me bhūri miṣṭānna-
bhojanāśakti-duḥkha-jaḥ
prasvedaḥ prakaṭo'nte tu
pralayo bahu-bhakṣaṇāt
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.62)

(420)

ālasya-cintā-svāpādyāḥ
spaṣṭāḥ sañcāriṇo'tra naḥ
svādyatvenaika evāpi
sthāyī tu vividhābhidhaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.63)

(421-422)

ājyābhyaktāni bhaktāni
manye kāñcana-vāriṇā
snapitānīva saurabhyaṁ
yeṣāṁ saulabhyam abhyagāt

godanta-kṛtta-ghāsādi-
ghrāyiṇyāṁ gopa-saṁsadi
kṛta-puṇyasya me bhūri-
bhoga-bhājaḥ prasaṅgataḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.70-71)

(423)

vane viprās tapasyanti
patra-mūla-phalāśanāḥ
baṭos te nādhikāro'sti
bhoge yāhi tapaś cara
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.72)

(424-425)

satyaṁ bho yaiḥ purā taptaṁ

patra-mūla-phalādibhiḥ
pariṇamya januṣy atra
vyañjanatvena tair mama

bhauma-svarga-juṣaḥ sādhu
pratyakṣī-bhūyate'nvaham
iti jānīta-bhogo'yam
atapta-tapasaḥ kutaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.73-74)

(426)

evaṁ cet prathamaṁ prāptum
arhanty ete valīmukhāḥ
vāg-vyaya-śramiṇo'trāpi
januṣy ete tapasvinaḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.79)

(427)

śītoṣṇa-vāta-sahanāḥ
patra-puṣpa-phalāśanāḥ
jāti-smarāḥ kathaṁ na syuḥ
ko'mīṣāṁ vetti vijñatām
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.80)

(428)

kṛṣṇaḥ prāha sakhe! viprā
brahmopāsana-tatparāḥ
kīśāḥ kukṣimbharā eṣāṁ
dvayeṣāṁ mahad-antaram
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.81)

(429)

asya kīśasya cāvaimi
na kim apy antaraṁ hare!
naratvaṁ vānaratvaṁ vā-
nayor bhede na kāraṇam
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.82)

(430)

kiṁ ca khyāpayatā tena
loke'pūrvāṁ svavijnatāṁ
bṛhattvād bṛṁhaṇatvāc ca
svakukṣir brahma manyate
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.83)

(431)

atas triṣavaṇaṁ tasya
dhyāyatā pūrti-sādhanam
sa evopāsyate'nena
naiṣṭhika-brahmacāriṇā
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.84)

(432)

kadācid bhūri-pakkānna-
grasanāveśa-saṁbhramaiḥ
kīśāyitaṁ syāt pāṇibhyāṁ
bhuñjānasyāsya lāghavaiḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.85)

(433)

ity uktvājīhasat sarvān
subalas tān baṭuḥ sa tu
hasan bhuñjāna evoccaiḥ
kāśaiḥ śoṇa-mukho'bhavat
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.86)

(434)

goṣṭheśāha baṭo! tiṣṭha
kṣaṇaṁ mā bhuṅkṣva mā hasa!
sthairyam āpnuhi mā jalpa
mainaṁ hāsayatārbhakāḥ
(Kṛṣṇa-bhāvanāmṛtam 6.87)

(435)

dhaniṣṭhayā yal-lalitādi-saṁskṛtaṁ
tat-tad-rasālādikam āhṛtaṁ puraḥ
kṛtvā pṛthak pātracaye vrajeśvarī
sasneham ebhyo dadatī mumoda sā
(Govinda-līlāmṛtam 4.42)

(436)

hṛdaya-dayita-mukha-vīkṣaṇa-hṛṣṭās
tad atimadhura-mṛdu-kānti-vikṛṣṭāḥ
mumudur udita-pṛthu-bhāva-vihastā
ramaṇa-bhavanam adhi tāḥ puru-śastāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.43)

(437)

annānyatho tāni catur-vidhāni te
pīyuṣa-sārodbhava-vikriyā iva
āsvādayanto madhurāṇi saspṛhaṁ
taṁ hāsayanto jahasuś ca narmabhiḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.44)

(438)

carvanti carvyāṇi mṛdūni kecil
lehyāni cānye caṭulaṁ lihanti
pibanti peyāni pare prahṛṣṭāś
cūṣyanti coṣyāṇy apare vitṛptāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.45)

(439)

svāduṅkāraṁ kamala-nayanaḥ saspṛhaṁ tat tad annaṁ
hasta-sparśād amṛta-madhuraṁ manda-mandaṁ priyāyāḥ
tad vaktrābja-prahita-nayana-prānta-bhṛṅgo nigūḍhaṁ
prāśnann ambā-manasi nibiḍaṁ sa pramodaṁ vyatānīt
(Govinda-līlāmṛtam 4.46)

(440)

prahita-cakita-netra-prānta-dṛṣṭi-praṇālī-
milita-tad-atilāvanyāmṛtāsvāda-puṣṭā
prasarad-akhila-bhāvollāsam ācchādayantī
dayita-hṛdayam uccai rādhikāpy ājahāra
(Govinda-līlāmṛtam 4.47)

(441)

atha bala-jananīṁ tām antarākṛtya nṛtyan-
madakala-madirākṣīm arpayantīṁ kare'syāḥ
mṛdu mṛdu madhurānnaṁ preyasīṁ prekṣya kṛṣṇaḥ
ślatha-rucir aśane'bhūd unmanā nāgareśaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.48)

(442)

sāmibhuktaṁ kiyat tena
kiṁca tryaṁśāvaśeṣitam
bhakṣyaṁ vīkṣyāśane mandaṁ
taṁ cāsīd vyākulā prasūḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.49)

(443)

yatnāt saṁskṛtam annādi
sarvaṁ tyaktaṁ kathaṁ suta!
kṣudhito'si kiyad bhuṅkṣva
śapathaḥ śiraso mama
(Govinda-līlāmṛtam 4.50)

(444)

ānāyya yatnād vṛṣabhānu-kanyakāṁ
saṁskāritaṁ sarvam idaṁ sutānayā
annādi miṣṭaṁ ca sudhā-parārddhatas
tathāpi nāśnāsi karomi kiṁ hatā
(Govinda-līlāmṛtam 4.51)

(445)

atha sā rohiṇīm āha
paśya rohiṇi! cañcalaḥ
durbalaḥ kṣudhito'py eṣa
kim apy atti na manda-bhuk
(Govinda-līlāmṛtam 4.52)

(446-447)

tataḥ sneha-parītāṅgī
lālayanty agha-mardanam
pralamba-hantur ambeyaṁ
babhāṣe taṁ puraḥsthitā

yatnād annaṁ sādhitaṁ vatsa! miṣṭaṁ
mallī-mṛdvyā rādhayedaṁ mayā ca
kṣut-kṣāmo'si tvaṁ ca nāśnāsi tat tām
ambām etāṁ māṁ ca kiṁvā dunoṣi
(Govinda-līlāmṛtam 4.53-54)

(448)

jananī tava paśya khidyate
suta! nirmañcanam atra yāmi te
bhramato bhavitā vane śramaḥ
kiyad aśnīhi vidhehi mad-vacaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.55)

(449)

bhuktaṁ mayā bhūri gatā bubhukṣe-
ty uktvā niyamyocchalitaṁ vikāram
taṁ vīkṣya mandaṁ punar apy adantaṁ
nanandatur nanda-sutaṁ jananyau
(Govinda-līlāmṛtam 4.56)

(450)

idam idam atimiṣṭaṁ vatsa! bhuṅkṣveti mātā
saśapatham atha tat-tad-darśayanty aṅgulībhiḥ
sakalam abhilaṣantī kartum aśru-plutākṣī
tad udara-gatam annaṁ sātmajaṁ vāvadīti

(Govinda-līlāmṛtam 4.57)

(451)

rasālā-pakvāmra-drava-śikhariṇī-ṣāḍava-payaḥ-
karambhāmikṣā-vyañjana-dadhi-phalāpūpa-va akān
kṛtāmreḍā netra-stanaja-payasā klinna-sicayā-
py atṛptā taṁ tṛptaṁ muhur atha sutaṁ prāśayad iyam
(Govinda-līlāmṛtam 4.58)

(452)

bhakṣyaṁ bhojyaṁ bahutara-miṣṭaṁ
lehyaṁ peyaṁ mṛdu-madhuraṁ te
bhuktvā pītvā rasabhara-tṛptāḥ
sarve'bhūvan vana-gamanotkāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.59)

(453)

sarve suvāsita-mṛdā mukha-pāṇi-padmā-
ny āmṛjya sādhu mṛduleṣikayā ca dantān
dāsaiḥ praṇīta-kanakādika-kuṇḍikāsu
tair datta-vāribhir athācamanaṁ vyadhūs te
(Govinda-līlāmṛtam 4.60)

(454)

elā-lavaṅga-ghanasāra-vimiśritābhir
jambūla-datta-vara-khādira-golikābhiḥ
śītojjvalābhir adhivāsya mudā mukhaṁ te
savyena pūrṇam udaraṁ mamṛjuḥ kareṇa
(Govinda-līlāmṛtam 4.61)

(455)

rasāla-kara-saṁskṛtopahṛta-nāgavallī-sphurat-
supakva-dala-vīṭikāḥ sukham adanta evotsukāḥ
tataḥ śatapadāntarālaya-viśāla-palyaṅkikā-
kuleṣv atha viśaśramuḥ parijanair amī vījitāḥ

(Govinda-līlāmṛtam 4.62)

(456)

tam iha viśramitaṁ paricārakāḥ
śikhi-dala-vyajanaiḥ samavījayan
avadalayya dalaṁ mṛdu-vīṭikāḥ
prabhum athādayati sma vilāsakaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.63)

(457-458)

niṣkramya dhautāṅghri-karāṁ mahānasād
dāsī-gaṇais tāṁ vyajanair upāsitām
rādhāṁ prakoṣṭhāntara-gāṁ sakhī-janair
vilokayantīṁ ramaṇaṁ gavākṣataḥ

ānandaja-sveda-jalair vrajeśayā
pratīyamānāṁ śrama-karṣitety alam
bhoktuṁ prayatnād upaveśya sā mudā
balāmbayānnāni gṛhād adāpayat
(Govinda-līlāmṛtam 4.64-65)

(459)

tayā nidiṣṭā ghṛta-saṁskṛtānnaṁ
dātuṁ dhaniṣṭhā hari-bhukta-śeṣaiḥ
saṁmiśrya gūḍhaṁ ghṛta-saṁskṛtānnair
gṛhāt tadānīya dadāv amūbhyaḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.66)

(460-461)

anaśnantīṁ hriyā vīkṣya
vastrāvṛta-natānanām
rādhikām avadat kṛṣṇa-
mātā vātsalya-viklavā

janani! mayi jananyāṁ kiṁ nu lajjedṛśīyaṁ
suta iva mama cetaḥ snihyati tvayy atīva
ayi tad apanayaināṁ yāmi nirmañcanaṁ te

śiśiraya mama netraṁ bhuṅkṣva paśyāmi sākṣāt
(Govinda-līlāmṛtam 4.67-68)

(462)

yūyaṁ ca me stha tanayās tv anayā hriyā kiṁ
putryaḥ kurudhvam aśanaṁ lalitādayas tat
ity āgrahāc chapatha-dāna-śataiś ca mātā
miṣṭānna-miṣṭa-vacanaiḥ samabhojayat tāḥ
(Govinda-līlāmṛtam 4.69)

(463)

tato dāsī-dhautaiḥ kara-kamala-yugmair nija-nijair
imāḥ prakṣālyāsyaṁ śaśi-sahita-vārbhir nija-nijam
pa air mārjitvā ca svaparijana-dattā himakarā
viyuktā vī īs tā vara-kanaka-gauryo bubhujire
(Saṅgraha-kartuḥ)

(464)

hṛdy udgataiḥ suta-kara-grahaṇābhilāṣais
tad bhūṣaṇaiḥ subahuśaḥ saha yāni yatnāt
niṣpādya tan navavadhū-pratirūpakāṇi
snehād dhṛtāni sadane vara-sampu eṣu
(Govinda-līlāmṛtam 4.70)

(465)

tair bhūṣaṇair atha dhaniṣṭhikayopanītais
tāmbūla-candana-navāmbara-nāgajaiś ca
ālī-vṛtāṁ nava-vadhūm iva tāṁ vrajeśā
sammānya hārda-valitā muditā babhūva
(Govinda-līlāmṛtam 4.71)

(466)

rādhā-hṛtaṁ yan niśi tad viśākhā
dhaniṣṭhayādāt subalāya gūḍham
pītottarīyaṁ subalo'pi tasyai
nīlāmbaraṁ kṛṣṇa-hṛtaṁ tayaiva

(Govinda-līlāmṛtam 4.72)

iti śrī-bhāvanā-sāra-saṅgrahe prātar-līlā-saṅgraho nāma dvitīya-saṅgrahaḥ